

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 26. 1. 1972
Cena 50 par
List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik in sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Stane Dolanc med pogovorom s novinarji — Foto: F. Perdan

Prešernovi nagrajenci za leto 1971

Na zadnji seji kranjske občinske skupščine so odborniki potrdili predlog žirije za podeljevanje Prešernovih nagrad, da se skupaj z občinami Jesenice, Radovljica, Skofja Loka in Trzin podelijo Prešernove nagrade za leto 1971 Ivu Janu-Srečku za knjigo Dražgoška bitka in Viktorju Jeseniku za prevod antologije slovenske sodobne poezije v francoščino.

Sprejeli so tudi predlog žirije, da kranjska in radovljiska občina podelita nagrade Ani Benedetlečvi, Francu Benediku, Lojzetu Gostiši, Miri Mihečevi, Martinu Prešernu in Slavku Smoleju za moderno muzeološko prezentacijo gradiva NOB v Gorenjskem muzeju in v spominskem muzeju talcev v Begunjah.

Kranjska občinska skupščina je predlog žirije že potrdila, druge gorenjske občinske skupščine pa bodo o tem še razpravljale. A. Z.

Pomembna odločitev o letalskem prometu v Sloveniji

Včeraj je bila na brniškem letališču razširjena seja delavskega sveta podjetja, na kateri so predstavniki Aeroinžinerstva iz Beograda razložili projekt generalne urbanistične rešitve za letališče Brnik. Člani delavskega sveta so sklenili, da se bodo objekti brniškega letališča širili v južni del letališkega kompleksa, kjer bo potekala tudi nova avto cesta Ljubljana—Kranj. Odločili so se, da bo gradnja novih letalskih objektov potekala vzporedno z gradnjo avto ceste in to v etapah. Včerajšnji sklep delavskega sveta je izrednega pomena za nadaljnji razvoj brniškega letališča. —jk

Loški občinski žirija predlaga, da se podelita nagradi Ivetu Subicu za 30-letno ilustratorsko delovanje in Lojzetu Zupancu za knjigo Zlato pod Blegošem, jeseniški občini pa žirija predlaga, da se podeli nagrada Jaku Čopu za življenjsko delo na področju fotografije.

Stane Dolanc: Ugodna skupna ocena

Član izvršnega biroja predstava zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc se je v soboto popoldne vrnil z obiska po Franciji, Belgiji in Zahodni Nemčiji. Po prihodu na brniško letališče je zbranim novinarjem dejal, da je obisk potekal v okviru redne izmenjave mnenj in ocene dosedanjega sodelovanja zveze komunistov Jugoslavije s

komunističnim partijami v drugih deželah. Poudaril je, da so povsod ugodno ocenili dosedanje sodelovanje, tako v Franciji, kjer se je med drugim pogovarjal tudi s predstavnikom komunistične partije Španije, kakor v Zahodni Nemčiji, kjer se je pogovarjal s predsednikom socialno demokratske stranke in s predsednikom vlade Brandtom. A. Z.

Plana izvoza niso dosegli

Industrijska podjetja v Skofjeloški občini so lani proizvedla izvoz v vrednosti 11.388.000 dolarjev. Na tujem trgu pa so prodala za 9.843.000 dolarjev blaga kar predstav-

lja 89 odstotkov plana. Na konvertibilnem trgu je bilo prodanega slabe tri četrtine izvoženega blaga. Plan je najbolj presegle Jelovica Skofja Loka, ki je iz-

vozila 81 odstotkov več kot je predvidevala. Na tujem trgu je prodala za 1.088.435 dolarjev izdelkov. Sešir iz Skofje Loke je izvoz presegel za 72 odstotkov. V tujini je prodal za 431.500 dolarjev izdelkov. Sledi Alpina Žiri, ki je plan presegle za 13 odstotkov in Iskra Refeče, ki je izvozila 4 odstotke več kot je predvideval plan.

3. STRAN:

PREDOR

prispevek iz mariborskega Večera

5. STRAN:

Iskra je velika in majhna

pogovor z generalnim direktorjem združenega podjetja Iskra Vladimirjem Logarjem

6. STRAN:

Obdelovalna zemlja je bogastvo

Svet gorenjskih občinskih konferenc Zveze mladih Slovenije je včeraj poslal avstrijskemu konzulatu v Ljubljani protestno pismo zaradi sojenja študentu Marjanu Sturmu. Proces se bo začel 27. januarja 1972 v Leobnu na avstrijskem Štajarskem. V pismu mladi poudarjajo, da bo proces očitno kršenje narodnostnih pravic slovenske narodnostne manjšine v Avstriji. V kolikor bi avstrijska vlada poskrbela za krajevne dvojezične napise — to je dolžna storiti po 7. členu meddržavne pogodbe — do procesa sploh ne bi prišlo. Pismo z zahtevo za ustavitev procesa so poslali tudi zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu.

Protestom proti sojenju Marjanu Sturmu sta se pridružili tudi OK ZMS Jesenice in Kranj ter mladi iz nekaterih kranjskih delovnih kolektivov. —lb

Najmanj je letos izvozila Gorenjska predilnica, ki je dosegla komaj 11 odstotkov plana. Močno pod planom izvoza je tudi Iskra Železniki, ki je izvozila polovico manj kot so predvidevali. LTH so plan izpolnile 81-odstotno, Alples iz Železnikov pa 98-odstotno. —lb

JESENICE

Na zadnji seji komiteja občinske konference ZKS Jesenice so pregledali sklepe in zaključke decembrske konference in se zmenili, da jih bodo posredovali sekretarjem in komunistom po osnovnih organizacijah. Z namenom, da bi okrepili delo po osnovnih organizacijah in poživili aktivnost svojih članov, bodo priredili s sekretarji po osnovnih organizacijah več sestankov in seminarjev. Na zadnji seji komiteja so se tudi dogovorili o organizacijskem sestavu komisij, ki delujejo pri občinski konferenci ZK. Tako bodo pri konferenci delovale komisija za družbeno ekonomske odnose, komisija za vprašanja znanosti in kulture in kadrovska komisija. Obenem so se tudi zmenili, da bodo okoli 10. februarja organizirali konferenco, na kateri se bodo pogovorili o aktualnih političnih vprašanjih.

Sekretariatu za zunanje zadeve SFRJ so ob sojenju Marjanu Sturmju, pripadniku slovenske manjšine, poslali protestna pisma člani občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, člani občinske konference ZM Jesenice in SZDL Jesenice ter druge jeseniške politične organizacije. Ob novici, da bodo sodili koroškemu Slovencu, so ostro protestirali tudi mladi železarji, dijaki in profesorji jeseniške gimnazije in člani kluba OZN na osnovni šoli Tone Cufar na Jesenicah. D. S.

KRANJ

Pri občinski konferenci SZDL se bo v četrtek sestala volilna komisija. Razpravljala bo o programu evidentiranja možnih kandidatov za odbornike in poslance.

Drevi bo v gasilskem domu v Dupljah razgovor med širšim političnim aktivom krajevne skupnosti Duplje in poslancem ter predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij. Razgovor bo pripravila poslanska pisarna skupaj z občinsko konferenco socialistične zveze. Razpravljali bodo o aktualnih problemih krajevne skupnosti.

Kranj, 25. januarja — Organizacija zveze komunistov Zlato polje je zvečer pripravila razgovor s predsednikom zveze mladine Slovenije Živkom Preglom. Živko Pregel je govoril o sodobnih gibanjih v mladinski organizaciji in razvojnih smereh mlade generacije.

A. Z.

RADOVLJICA

Zaradi napovedanega sodnega procesa proti slovenskemu študentu Marjanu Sturmju s Koroške je vznemirjena tudi javnost v radovljiški občini. Odločen protest in ogorčenje so izrazile vse družbenopolitične organizacije. Komisija za odnose z zamejskimi Slovenci pri občinski konferenci socialistične zveze Radovljica je poslala republiški konferenci SZDL protestno pismo, v katerem zahteva, da pristojni organi posredujejo pri avstrijskih oblasteh za ustavitev procesa. V pismu protestirajo proti takšnemu ravnanju avstrijskih oblasti s predstavniki slovenske manjšine na Koroškem. — Protest je s posebnim pismom centralnemu komiteju ZMS poslala tudi občinska konferenca zveze mladine Radovljica. Mladi opozarjajo na nenehne vandalske akcije pronacističnih skrajnežev, ki so že neštokrat oskrunili in poškodovali slovenske spomenike in napise, pa ni bil nihče sodno preiganjan.

JR

V ponedeljek se je pri občinski konferenci socialistične zveze sestala komisija za stike z zamejstvom. Razpravljala je o programu sodelovanja s koroškimi Slovenci.

Na Bledu in v Radovljici se nadaljuje politična šola za družbene delavce. Šola je vsak teden ob torkih in četrtek popoldne.

V petek bo razširjena seja predsedstva občinske konference zveze mladine. Na dnevnem redu je evidentiranje in zbiranje možnih kandidatov za volitve odbornikov in poslancev, izdelava delovnih programov za posamezne komisije ter priprava problemske oziroma delovne konference. A. Z.

TRŽIČ

Predsednik skupščine občine Tržič Marjan Bizjak je sklical za danes (sreda) sestanek, na katerem se bodo dogovorili o organizaciji letošnje turistične propagande v občini. Predlog programa je sestavilo domače Turistično društvo in ga je že predložilo občinski skupščini. Na sejo so povabili tudi predstavnika večjih tržiških gospodarskih organizacij, zastopnike turističnih podjetij ter predstavnike gostincev in trgovcev.

-Jk

V tržiški občini sta bili v soboto in nedeljo dve krajevni konferenci organizacije SZDL, in sicer v soboto v Podlublju, v nedeljo pa v Sebenjah.

-Jk

K razmišljanju in ukrepanju

Pravzaprav je precej dvomljivo sprejemati statistične podatke o socialno ogroženih kot edino pravilne, kajti oddelki za družbene službe, skrbstveni organi in socialne službe po posameznih občinah zabeležijo le tiste primere, ki jih poznajo, le tiste primere socialno ogroženih družin ali posameznikov, ki iščejo pomoči ali na kakršenkoli način pokažejo, v kakšnih razmerah živijo. Pri pregledovanju in analiziranju teh podatkov se je treba tudi zavedati, da je pravzaprav zelo težko poiškati neko merilo ali kar preprosto opredeliti, kdo je tako reven ali prizadet, da bi ga lahko uvrstili med socialno ogrožene.

Kljub temu statistični podatki lahko marsikaj povedo in so osnovno vodilo za prizadevanje in delo tistih organizacij in organov, ki se ukvarjajo s socialnim skrbstvom in socialnimi problemi. In ne nazadnje so ti podatki lahko spodbuda k razmišljanju vse družbe. K razmišljanju in ukrepanju!

NA JESENICAH je o podatkih spregovorila jeseniška socialna delavka Ivanka Hudovernik.

Lani smo zabeležili 146 socialno ogroženih, od tega 85 žensk. V socialno zdravstvenih zavodih za ostarele jih živi 66, od tega 26 žensk. To so nepreskrbljeni ljudje, ki so ostali brez sorodnikov, ali so jih zapustili otroci itd. Devet od teh ljudi so popolni podpiranci, brez dohodkov ali kakršnekoli pomoči. Delnih podpirancev je 38, med njimi je 33 žensk.

Včasih se zgodi, da po prestopanju kazni, ob smrti sorodnika ali ob bolezni in v drugih primerih ostanejo ljudje brez denarja. Na njihovo prošnjo jim dodelimo enkratno denarno pomoč. Lani je bilo takih primerov 33, od tega 19 žensk. Statistični podatki povedo tudi število invalidnih oseb. Lani jih je bilo 36, od tega 22 žensk. Največ je duševno prizadetih in telesno prizadetih, duševno bolnih, slepih itd.

OTROCI

Letno imamo kar od 20 do 30 primerov več razvojno motenih otrok v naši občini. Poudariti je treba, da je na Jesenicah zelo veliko priseljencev iz drugih republik, ki prihajajo na Jesenice v želji po zaposlitvi, vendar brez imetja, včasih celo brez najnужnejšega. Prav ti zvišujejo število socialno ogroženih v naši občini.

V letu 1971 je bilo pri nas 391 razvojno motenih otrok, in 24 otrok v posebnih šolah, internatih. Skupno torej 411 otrok! Od tega je bilo 378 duševno prizadetih na vseh stopnjah, 14 telesnih invalidov, 8 otrok s kombiniranimi motnjami, 6 slušno prizadetih, 5 slepih.

Razpolagamo tudi s podatki o mladoletnem prestopništvu. V teh podatkih so seveda zajeti tudi primeri, ki so

se zgodili že prej in so jim bili lani izrečeni le posamezni vzgojni ukrepi, vanje so zajeti primeri, ko smo obravnavali in vodili tiste, ki so prišli iz zavodov itd. Lani smo imeli 34 primerov mladoletnega prestopništva otrok starih do 14 let in 97 mladoletnikov. 34 otrok je v internatih in posebnih šolah, kamor smo jih poslali na osnovi odločbe, ki smo jo izdali, ali na osnovi sodbe sodišča. Lani je 79 otrok letovalo v Novigradu, 68 pa na Debelem ritcu. Tisti pač, ki jim je bilo letovanje zaradi zdravstvenega stanja potrebno.

REJNISTVO

V rejništvu je 20 otrok, enega otroka je posvojila neka družina. V skrbništvu je 37 odraslih. To so tisti, ki ne morejo biti sami zaradi duševnih težav. V skrbništvu je tudi 14 mladoletnikov, ki so ali brez staršev ali pa starši žive drugod.

Prav gotovo bo zaradi zmanjšanja življenjskih stroškov treba poskrbeti tudi za revne in socialno ogrožene. Ze zdaj smo socialno ogroženim. Ze zdaj prizadevali, da bi pomoč dobivali vsaj tisti, ki so socialno ogroženi, kolikor je znašala materialna pokojnina. Najnižja denarna pomoč je znašala lani 100 din, najvišja pa 300 dinarjev, medtem ko smo v rejništvu dajali 260 din otrokom do 600 din. Najvišjo denarno pomoč v rejništvu so socialno ogroženi dobivali tisti, ki so morali oskrbovati hudo prizadete ljudi.

Pri mladini vztrajamo na tem, da bi mladi ostali doma v družinskem okolju. V vsi primerih seveda to ni mogoče. Prizadevamo si tudi, da bi za vse take otroke uveljavljeno podaljšano bivanje v šolah.

Računati pa je seveda treba tudi s tem, da smo kot občinska mešana občina prisiljeni reševati tudi primere, ki se dogajajo ob meji. Večkrat prihajajo na mejo mladi in žene z otroki, ki meje ne smejo prestopiti. Brez denarja so brez hrane. V takih primerih poskrbimo za mater z otroki, mladim kupimo vozovnico, damo jih nekaj hrane in jih pošljemo v prehodni mladinski dom v Ljubljano.

D. S.

Aktivnost komisije za splošni ljudski odpor

Komisija za SLO, ki že nekaj časa deluje pri občinski konferenci ZMS Jesenice, je tudi za letošnje pripravila obsežen program dela. Medtem ko so lani člani komisije organizirali več uspešnih akcij in predvsem krepili sodelovanje z graničarji na karavlah jeseniške občine, bodo letos pripravili več seminarjev, predavanj in poskušali vključiti v svoje vrste čimveč mladih.

V program dela nameravajo organizirati orientacijski tek s sodelovanjem graničarjev, pohod ob mejnikih revolucije, kviz Obramba socialistične Jugoslavije, sodelovati na pohodu Zveze rezervnih starešin, na republiškem pohodu Po poteh osvoboditve in pri štafeti mladosti. Udeležili se bodo skupne akcije občinskega odbora ZZ NOV, republiške konference ZMS in predsedstva ZMJ pri odkritju spomenika sekretarja CK SKOJ Dragoljuba Mila-noviča v Završnici.

Maja bodo sodelovali na prireditvah ob mesecu mladosti, pozneje praznovali dan graničarjev in pripravili pohod po graničarskih poteh.

D. S.

Protestno pismo

V četrtek je občinski odbor ZZB NOV Jesenice poslal sekretariatu za zunanje zadeve protestno pismo, v katerem obsojajo nedavne dogodke na Koroškem in zahtevajo, da se prepreči sojenje pripadnikov slovenske manjšine, Marjanu Sturmju.

Pismo s podobno vsebino so poslali sekretariatu za zunanje zadeve tudi študentje in profesorji jeseniške gimnazije.

D. S.

Ljubljanska banka

Zakon naj bo drugačen

Odbornik Pernuš je na zadnji seji kranjske občinske skupščine poudaril, da je ti- sti del ukrepa o prepovedi prodaje zemljišč, ki govori, da nihče, ki je v delovnem razmerju ne more kupovati zemlje, čuden. Rekel je, da s tem onemogočeno vsem ti- stim, ki že imajo zemljo, pa

PREDOR

Zadeva s tako imenovanim slovenskim cestnim križem se mi zdi vedno bolj podobna potrkavanju z zvonovi. Kadarkoli udarijo Stajerci na svoj zvon v zvezi s hitro ce- sto Sentilj—Celje (in ta zvon bje res že pet minut pred dvanajsto!), takoj je slišati odmev — ali potrkavanje — zvona z gorenjske strani: ka- ko nujno potrebna je nova hitra cesta na Gorenjskem.

Toda v zadnjem času ni »strašno nujna« le gradnja nove hitre ceste na Gorenj- skem, temveč tudi predora skozi Karavanke. Predora, ki bi veljal nekaj stotin novih milijonov ali nekaj desetih starih milijard in za katerega se sosednja Avstrija — kot je to povzeli iz tamkajšnjega tiska — prav nič ne navdu- šuje. Zato pa se toliko bolj navdušujejo Gorenjci, še po- sebej, če je moč Ljubljano tu- di pristiati tja.

Ne glede na ogromne stro- ške, ki bi bili povezani z gra- dnjo predora skozi Karavanke, se je treba vprašati, ali je tak predor res »nujno« po- treben. Statistični podatki, s katerimi razpolagam, dajejo naslednjo sliko:

V letu 1970 je samo na mej- nem prehodu Sentilj prišlo v našo državo 4.241.695 oseb, to pa je skoraj toliko, kot je prišlo v našo državo ljudi na vseh treh cestnih mejnih pre- hodih Gorenjske z Avstrijo (Ljubelj, Jezersko, Podko- ren), namreč 4.722.501. Če bi k številki, ki jo imamo iz Sentilja, pristiati še število potnikov, ki so prišli čez me- jo v Radgoni, Cmureku, pri Juriju in v Radlju — vsi ti mejni prehodi pa gravitirajo na bodočo novo hitro cesto Maribor—Celje — bi kajpak takoj ugotovili, da je ljudi, ki stopajo iz Avstrije v Jugo- slavijo na štajerskih mejnih prehodih, mnogo več kot ti- stih, ki stopajo na gorenjskih mejnih prehodih, tako da ni dvoma, katera hitra cesta — štajerska ali gorenjska — je nujnejša.

Tako je bilo že doslej, zna- no drugače pa bo, ko bo do- grajena v Avstriji phyrnska avtomobilska cesta. Ta cesta danes ni več utvara, temveč realnost, saj bodo gradnjo pričeli že marca letos, za za- četna dela pa je avstrijska zvezna vlada že pripravila 96 milijonov šilingov!

so trenutno zaposleni, da bi jo dokupili in nato ostali do- ma na kmetiji. »Mnogj danes delajo zato, da bi nekaj pri- hranili in s prihranki doku- pili zemljo, ki bi jo potem obdelovali s stroji. Zdaj se namreč dogaja, da imajo ne- katerj že stroje, vendar ima- jo premalo zemlje.« Rekel je,

Phyrnska avtomobilska ce- sta bo tekla od mesta Passau na jugu Nemčije mimo Linza, čez (ali skozi) Phyrn, mimo Lienza, Brucka in Gradca do mejnega prehoda v Sentilju, ki je — minogrede povedano — že tako širokopotezno za- stavljen, da bo lahko spreje- mal potnike, ki bodo dopoto- vali po novi avtomobilski ce- sti.

Phyrnska avtomobilska ce- sta bo absolutno najkrajša zveza Nemčije z Balkanom in Jadranskim morjem in ko bo dograjena — to naj bi se zgo- dil v osmih, najkasneje pa v desetih letih — bi v kara- vanškem cestnem predoru — če bi ga res zgradili — lahko sušili perilo! Služil bi bržko- ne le še za izlete Korošcev v Slovenijo ali Gorenjcev na Koroško, za kaj več pa že skoraj ne.

Zato pa skoraj ne kaže gra- diti drugega predora!

Zapis Predor je bil objav- ljen 13. januarja v tedniku 7 dni, ki je priloga maribor- skega Večera. Ne zato, da bi »potrkavali z zvonovi«, pač pa zato, ker smo o sloven- skem cestnem križu precej pisali, nadalje zaradi objek- tivnosti (in ker so tednik 7 dni dobili nekateri na Go- renjskem brezplačno) objavl- jamo gornji zapis s pojasni- lom.

Vsi, ki so v dnevnem tisku in v Glasu ali kako drugače sledili razpravam o cestni problematiki, se najbrž še spomnijo, da je bilo dosti go- vora tudi o stališčih in po- datkih, ki so utemeljevali prednost ene in druge varlan- te. V slovenski skupščini so se takrat prav na podlagi stališč in podatkov sporazu- mell, da je med drugim na podlagi tonskih obremenitev (tovorni promet) cesta Sen- tilj—Nova Gorica bolj po- trebna. Prav tako na podlagi utemeljitve pa je bilo sprele- to tudi stališče, da se izdela- jo projekti za gorenjsko ce- sto in za predor pod Kara- vankami. Kdor pozna razme- re na gorenjski cesti, najbrž tudi temu stališču ne more onorekati. Skratka, tako odločitev o cesti Sentilj—No- va gorica kot odločitev o go- renjski cesti in predoru pod Karavankami sta bili v skup- ščini utemeljeni in veljavno sprejeti. A. Z.

da takšno določilo ne bi sme- lo obveljati v bodočem zaku- nu, ker bi to pomenilo hud udarec kmetijstvu v prihod- nje.

Zato je predlagal, da skup- ščina to problematiko preuči in opozori pristojne republi- ške organe.

Na njegovo mnenje in ugo- tovitve je takoj odgovoril predsednik občinske skupšči- ne Slavko Zalokar. Rekel je, da v bodočem zakonu ni predvidena nobena takšna za- pora. Ze zdaj je gotovo, da bo zakon preprečil prekupe- vanje in podobno. Sicer pa bodo o predlogu in tovrstni problematiki kmalu razprav- ljali predstavniki občinskih skupščin, predlog zakona pa bo v razpravi tudi na seji občinske skupščine. A. Z.

Dohodki krajev- nih skupnosti

Po občinskem proračunu Jesenice bodo letos enajstim krajevnim skupnostim v obči- ni namenili skupno 247.970 di- narjev dotacij, kar je 15 od- stotkov več kot lani. Za komunalno dejavnost so jim odmerili 282.500 dinarjev ali za 13 odstotkov več kot lani. Posameznim krajevnim skup- nostim bodo namenili: za Ra- teče 7 odstotkov, Kranjski gori 13 odstotkov, Dovje-Moj- strani 16 odstotkov, Hrušici 12 odstotkov, Planini pod Go- lico 14 odstotkov, Plavžu in Podmežaklji 5 odstotkov, krajevnim skupnostim Javor- nik, Sava, Blejska Dobrava 13 odstotkov in Žirovnici 20 od- stotkov. D. S.

Velik porast uvoza

Po statističnih podatkih je izvoz iz Slovenije de- cembra dosegel vrednost 549,8 milijona dinarjev in se je v primerjavi z no- vembrom povečal za 25 odstotkov. Glede na de- cember 1970 je bil lanski decembrski izvoz večji za 18 odstotkov. V vsem letu 1971 pa je bil za 13 od- stotkov večji kot leto prej.

Podatki o izvozu bi bili še bolj zadovoljivi, če ne bi dejembra presenetil izredno visok uvoz naše republike: znašal je 806 milijonov dinarjev, kar je sicer približno tolikšna vrednost kot predlanskim decembra, vendar za 19 odstotkov več kot novem- bra lani. V vsem lanskem letu se je uvoz povečal za nekaj več kot 12 odstot- kov. Primanjkljaj v trgo- vinski bilanci se je ob koncu leta povzpela na 4130 milijonov. Konec leta 1970 je znašal 3700 milijo- nov.

ljubljska banka

nagrajuje
LASTNIKE VEZANIH SREDSTEV

3999 NAGRAD V GOTOVINI
V VREDNOSTI 1.149.600,00 din

ROK VEZAVE DO 31. 3. 1972

ŽREBANJE 21. 4. 1972 V NOVI GORICI

GOTOVINA JE NAJBOLJŠA NAGRADA

V žrebanje so vključeni tudi varčevalci z Gorenjske

Iz Železarne

Nova valjarna: novo hladno valjarno na Beli naj bi začeli graditi leta 1973, že leta 1975 pa naj bi začela poskusno obratovati. Računajo, da bodo morali vanjo vložiti 88 milijard S dinarjev. Predvidevajo, da bi bila letna realizacija hladno valjarne na Beli 76 milijard S dinarjev, presežek dohodka pa naj bi znašal okoli 16 milijard S dinarjev.

Stari obrati na Javorniku: proizvodnje v starih obratih železarne Jesenice na Javorniku letos še ne bodo ustavili, ker v Železarni Store še ne morejo prevzeti proizvodnje hladno valjarnih profilov tudi za Železarno Jesenice. Na Jesenicah zato računajo, da bodo v Železarni Store prevzeli začasno proizvo- dnjo za jeseniško Železarno šele kasneje, ko bodo obratovali s polno zmogljivostjo. Sele kasneje bi vso proizvodnjo spet presneli na Jesenice.

Stanovanja železarjev: v jeseniški Železarni ročujejo stano- vanjske probleme delavcev znatno hitreje kot prejšnja leta. Letos so se odločili, da bo Železarna plačevala še enkrat večji stanovanjski prispevek kot leto poprej. Na Jesenicah bodo predvidoma zgradili 200 stanovanj, dve tretjini teh stanovanj bo odkupila samo Železarna Jesenice.

Problemi samskih delavcev: samske domove na Jesenicah, v katerih prebivajo delavci Železarne Jesenice, so leta 1969 dali v upravljanje Gostinskega podjetja Zelezar. Vendar pri Gostinskem podjetju Zelezar niso imeli dovolj denarja, da bi te samske domove tudi redno vzdrževali. Zato se je odbor za življenjske pogoje pri Železarni Jesenice odločil, da domovi spet preidejo v upravljanje Železarne.

Najprej bo treba urediti samski dom na Plavžu. Za pre- ureditev tega doma, za nakup primerne opreme bodo po predvidevanjih potrebovali okoli 100 milijonov S din. V Zele- zarni tudi sicer skrbe za samske delavce. Za prvo leto zapo- slitve jim nudijo prehrano v Železarni po znatno nižji ceni, pa tudi sicer delavci, ki stanujejo v samskih domovih, plačujejo za stanovanje le tretjino običajne najemnine.

Analize: pri kadrovskem sektorju v Železarni Jesenice pri- pravljajo spremembo postopka za sprejem delavcev v Zelezar- no, sanacijski program za ureditev prostorov, program inve- sticijskega vzdrževanja, analizo o delu na težjih in zahtevnejših delovnih mestih v Železarni, sistematizacijo delovnih mest in sistem nagrajevanja.

Železarski zbornik: pred nekaj dnevi je izšla četrta številka Železarskega zbornika, ki je obenem zadnja številka petega letnika. Prva številka šestega letnika bo izšla v drugi polovici marca. D. S.

SPOMLADANSKO ŽREBANJE • SPOMLADANSKO ŽREBANJE

NAGRADE V GOTOVINI • NAGRADE V GOTOVINI • NAGRADE

ljubljska banka

Zveza komunistov mora biti aktivnejša

Razgovor z delegatom druge konference ZKJ Francem Urevcem

Včeraj se je v Beogradu začela druga konferenca zveze komunistov Jugoslavije. Dva dni bodo na konferenci razpravljali o treh pomembnih vprašanjih: boljši organiziranosti komunistov, razreševanju aktualnih gospodarskih problemov in o drugi fazi ustavnih sprememb. Z Gorenjske se je konference udeležil delegat Franc Urevc, direktor Gorenjske predilnice Skofja Loka, ki je bil izvoljen za delegata na gorenjskih občinskih konferencah zveze komunistov. Pred odhodom na konferenco smo mu zastavili nekaj vprašanj.

»Zl. seja predsedstva ZKJ in tudi 25. seja CK ZKS sta odločno postavili zahtevo, da se morajo komunisti vključiti v razreševanje vseh vprašanj. Ta ugotovitev bo prav gotovo poudarjena tudi na II. konferenci ZKJ. Kako bi po vašem mnenju to nalogo uresničili v praksi?«

Franc Urevc

»Kako naj bodo komunisti prisotni pri razreševanju vseh vprašanj, je zelo važno. Ne želimo delovati na klasičen partijski način, tako da bi zveza komunistov direktno in operativno odločala o stvarih. Pokazalo pa se je, da zveza komunistov in njeni člani pri razreševanju mnogih življenjskih vprašanj, pomembnih za naš nadaljnji razvoj, sploh niso bili dovolj aktivni. Zato so začeli razreševati probleme drugi, kar je večkrat vodilo do nesocialističnih in celo do protisocialističnih stališč in rešitev. Prepričan sem, da bo konferenca načela ta vprašanja in da bo bodoča vloga komunistov pri razreševanju vseh vprašanj mnogo večja kot doslej.«

»Kot delegat iz gospodarstva imate prav gotovo določena mnenja o vlogi organi-

zacije zveze komunistov pri razreševanju gospodarskih vprašanj v posameznih podjetjih?«

»Tisti, ki delamo v gospodarstvu, velikokrat pravimo, da je osnovna naloga zveze komunistov, da kot vodilna sila v družbi uresniči tak ekonomski sistem, ki bo zagotavljal vsem približno enake pogoje in ki bo hkrati spodbujal dobro gospodarjenje in bolj sankcioniral slabo. Mislim tudi, da bi moral biti ekonomski sistem v Jugoslaviji trdnejši in da ga ne bi smeli preopogosto spreminjati. Tak sistem bi veliko pripomogel k trdnejšim gospodarskim gibanjem.

Naloga posameznih organizacij zveze komunistov je, da se v okviru možnosti vedno prizadevajo za dobro gospodarjenje in za uveljavljanje samoupravljanja v delovnih enotah in podjetjih. Mislim, da komunisti nimajo nobenih drugačnih interesov, kot jih imajo delovni ljudje nasploh, vendar pa je njihova dolžnost, da so pri izpolnjevanju nalog aktivnejši.«

»Na konferenci bo tudi beseda o akcijskem načrtu zveze komunistov. Katera osnovna načela bi morala biti zajeta pri končnem oblikovanju načrta?«

»Po moje morajo biti sklepi kratki in jasni, realni; takšni, da jih bo res moč uresničiti. Nujno je tudi, da se v njih jasno in nedvoumno določijo, kdo in kako mora sprejeti načrt uresničevati.«

»Če boste na konferenci razpravljali, ali se nameravate dotakniti tudi vprašanj, ki so značilna za Gorenjsko?«

»Razpravjal bom najbrž o aktualnih gospodarskih problemih in stvari postavil nekoliko širše. Zavzel se bom predvsem za nekatere načelne rešitve. Po moje lahko največ pomeni to, da bi se sporazumeli za takšen ekonomski sistem, ki bo bolj objektivni, ki bo spodbujal tržno gospodarstvo in v katerem bo čim manj izjem. To bi bil tudi sistem, ki bi postopno vodil k stabilizaciji in odpravi nelikvidnosti. Tako stališče pa je v prid vsem dobrim in sposobnim delovnim kolektivom. In ker sem prepričan, da je velika večina gorenjskega gospodarstva takšna, so to tudi vprašanja, ki so zelo pomembna za Gorenjsko. Najbrž na konferenci ne bo prilike, in tudi potrebe ne, da bi govoril o kakšnih čisto konkretnih, posebnih gorenjskih problemih.«

A. Zalar

Zaupanje v prihodnost

V soboto dopoldne je bila v dvorani delavskega doma na Jesenicah letna konferenca tovarniške konference ZM v Železarni Jesenice. Poleg številnih mladih jeseniških železarjev so se letne konference udeležili tudi predstavniki mladinskih organizacij iz številnih delovnih kolektivov iz vseh jugoslovanskih republik ter sekretar ZMJ Stane Boštjančič. Mlade jeseniške železarje so na redni letni konferenci pozdravili predstavniki iz Železarne Sisak, Zenice, Skopja, Raven, tovarne Emo iz Celja, Uljanika iz Pulja, Tomosa iz Kopra, Plamena iz Kroke, Verige iz Lesc, Peka iz Tržiča, predstavnik V. P. iz Radovljice in številni drugi gostje.

Mladi iz tovarne Verige so jeseniškim železarjem poklonili lepo plaketo za večletno medsebojno sodelovanje mladih iz obeh kolektivov.

Na konferenci, ki so nekateri zaradi številne udeležbe imenovali kar »Jugoslavija v malem«, so ocenili delo mladih jeseniških železarjev. Ugotovili so, da so vse komisije pri TK ZM Železarne Jesenice delovale dobro, da se lahko pohvalijo z lepimi rezultati akcij in posameznih prireditev. Vendar pa so opozorili tudi na probleme in

težave, ki se kažejo predvsem pri delu aktivov po obratih in pri vključevanju mladih v mladinsko organizacijo.

V Železarni Jesenice dela okoli 1000 mladih, ki se prek obratnih aktivov vključujejo v TK ZM, vendar prav ti obratni aktivji ne delujejo povsod najbolje. V prihodnje bo treba prav pri aktivih v posameznih obratih poživiti delo in jih spodbuditi k večji aktivnosti, obenem pa se bo treba načrtno ukvarjati z vzgojo in izobraževanjem mladih železarjev.

Mladi iz Železarne se ne zapirajo vase, skoraj vse večje akcije izvedejo v sodelovanju z mladinskimi organizacijami iz sosednjih kolektivov ali celo z mladimi iz drugih republik. Pri tem so na zadnji konferenci poudarili, da bodo v prihodnje morali navezati več stikov tudi z mladimi v zamejstvu.

Razprava je prinesla več spodbudnih zamisli. Tako naj bi tudi pri TK ZM ustanovili komisijo za splošni ljudski odpor. Mladim te zamisli ne bo težko uresničiti, saj zelo dobro sodelujejo z vojniki in granicarji iz Radovljice in drugih krajev.

Na konferenci so zbrani tudi ostro protestirali proti sojenju mlademu pripadniku slovenske manjšine na Koro-

škem Marjanu Šturmu in zahtevali da s sojenjem takoj prekinejo.

Nasploh pa so si bili edini v tem, da je mladina v Železarni našla pravo pot, na katero je lani stopila odločno in trdno in ki jo letos nadaljuje na osnovi bogatih izkušenj in spoznanj, z zaupanjem v lastne sile in moči, z zaupanjem v samoupravni sistem, v katerem enakopravno odloča in ga gradi.

D. S.

Po predavanju

Jože se je vrnil s predavanja o socialnih razlikah. Ne le med potjo, še doma je razmišljal o primerih, ki jih je navajal predavatelj. Tudi do brnjana mu ni bilo. Bolj iz navade je vzel časopis in ga brez prave vneme prelistaval.

Tedaj pa ga je sredi razmišljanja zmedel okvirjen članek.

Potnik je prejel podkupnino. Direktor podjetja mu jo je dajal. Potnik se je sicer izgovarjal, da je ni dobival, vendar pa je direktor vse priznal. Podjetje je bilo v težavah in da bi lahko prodajalo svoje izdelke, da delavci ne bi imeli manjše plače, je potniku dajal denar. Ta mu je za to omogočal, da je poslovno sodelovanje v redu potekalo.

Potnika so zato zaprli in vrtni bo moral dokazati neupravičeno pridobljeni znesek. Direktor, ki mu je dajal podkupnino, pa je dobil manjšo in samo pogojno zaporno kazen.

Tedaj se je Jože spomnil popoldanskih besed predavatelja:

»Pri podkupninah, ki so tudi vir socialnih razlik, sta vedno kriva oba. Tisti, ki podkupnino daje, in tisti, ki jih prejema. Brez ene krivde ne bi bilo druge. Če torej odgovornega predstavnika podjetja, ki daje podkupnino, pa čeprav zato, da bi od tega ves kolektiv imel korist, ne bi kaznovali, bi s tem priznali, da je prekršek, če je storjen v korist podjetja, dovoljen. To pa bi pomenilo, da bi v korist podjetja lahko vsi dajali podkupnino.«

»No, v tem primeru, je ugotovil Jože, sta bila oba kriva.«

Nekaj pa mu le ni bilo jasno. Zakaj so tistega, ki je podkupnino jemal, zaprli, tistega, ki je podkupnino oziroma podkupnino dajal, pa ne? A. Z.

Krajevne konference SZDL v tržiški občini

V tržiški občini so se začele redne delovne konference krajevnih organizacij SZDL. Na njih polagajo obračun preteklega dela in sprejemajo delovne programe organizacij SZDL v prihodnje. Pomembno mesto v delu konferenc imajo tudi stalne kadrovske priprave na volitve, kjer je še posebno pomembno evidentiranje kandidatov. Razen tega obravnavajo na krajevnih konferencah SZDL tudi načine, kako bi na naj-

boljši način uskladili delo organizacij na terenih, kako najboljšo organizirati izobraževanje na terenu v zimskih mesecih.

Značilnost nekaterih krajevnih konferenc je tudi obravnava problematike krajevne skupnosti. O tem poročajo predsedniki krajevnih skupnosti. Pomembno je namreč, da krajevne skupnosti in organizacije na terenu skupaj rešujejo probleme svoje okolice.

Jk

Kandidacijska konferenca na Jesenicah

V petek je bila na Jesenicah kandidacijska konferenca občinske konference SZDL Jesenice, na kateri so s potrebnostjo večine glasov predlagali za člana predsedstva Skupščine SRS Zdravka Krvina, predsednika skupščine občine Skofja Loka in Romana Ogrina, predsednika izvršnega odbora Temeljne izobraževalne skupnosti Trebnje.

Za možnega kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SRS pa so z glasovanjem predlagali dosedanjega predsednika Staneta Kavčiča in kot možnega kandidata Vinka Hafnerja.

Obenem so potrdili tudi ključne zadnje konference in ostro obsodili sojenje proti koroškemu Slovencu Marjanu Šturmu.

D. S.

ljubljska banka

Iskra je velika in majhna

Pogovor z generalnim direktorjem združenega podjetja Iskra diplomiranim ekonomistom Vladimirjem Logarjem

4. januarja so v Ljubljani že četrto leto zapored podelili nagrade Borisa Kraigherja. To največje slovensko priznanje za izredne dosežke trajnejšega pomena v organizaciji in vodenju gospodarskih organizacij so tokrat dobili: Anton Debevc, direktor Industrije usnja Vrhnika, Marko Dernovšek, direktor mariborske Elektrokovine, Jože Knez, glavni direktor mariborske Elektrokovine, Jože Knez, glavni direktor novomeškega lesnega kombinata Novoles in Vladimir Logar, generalni direktor združenega podjetja Iskra.

Vladimir Logarja smo ob tej priliki zaprosili za razgovor.

• »Kaj vam pomeni letošnja Kraigherjeva nagrada?«

»Nagrada mi veliko pomeni. To je družbeno priznanje za moje delo. Hkrati pa je to priznanje 17.200 delavcem v Iskri, priznanje družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim organom. Kar smo dosegli, je namreč rezultat nenehnega usklajenega dela vseh družbenopolitičnih faktorjev, samoupravljalcev in vodstev proizvodnih enot v združenem podjetju.«

• »Znano je, da je vsaka proizvodna organizacija v združenem podjetju Iskra popolnoma samostojna. Kaj torej je združeno podjetje Iskra in v čem so značilnosti združene dela?«

Boljše vodenje poslovnih knjig

Tako so ugotovili davčni inšpektorji in odmerni referenti kranjske občinske skupščine, ko so lani pregledovali poslovne knjige pri 383 zasebnih obrtnikih, ki morajo voditi poslovne knjige, in pri 168 zavezanecih, ki morajo voditi le evidenco dohodkov in izdatkov. Inšpektorji so ugotovili, da vodi večina obrtnikov poslovne knjige v skladu s predpisi. Le pri 129 so ugotovili manjše nepravilnosti. Pri teh prevladujejo obrtniki, ki morajo voditi le evidenco dohodkov in izdatkov. Pri pregledih poslovnih knjig je bilo še posebno težko ugotavljati, ali so obrtniki res knjžili ves dohodek, posebno v primerih, če opravljajo večino prometa z zasebniki. To otežujejo tudi hitre spremembe cen nekaterih materialov ter ne preveč dobro sodelovanje med davčnimi in drugimi inšpekcijskimi organi. Davčni organi so največ-

krat odvisni le od lastnih ugotovitev in zbranih podatkov. Davčni inšpektorji so imeli tudi težave pri ugotavljanju pravilnosti ocenitve vrednosti osnovnih sredstev. Nekateri obrtniki osnovnih sredstev niso ocenili po dokumentaciji, temveč po presoji. Zaradi tega so nastajale težave pri določevanju višine amortizacije. Podobne težave so se pojavljale tudi pri priznavanju prevoznih stroškov z lastnimi osebnimi avtomobili. Davčni organi so upoštevali merila, ki jih je sprejel republiški sekretariat za finance.

Vendar kljub tem pomanjkljivostim lahko ugotovimo, da je bilo vodenje poslovnih knjig in evidenc dohodkov in izdatkov lani boljše kot prejšnja leta. To kaže, da so obrtniki — davčni zavezanec doumeli, da je pravilno vodenje poslovnih knjig le njim v korist.

Ne trdim, da se naš sistem da prenašati tudi na druge integracije, toda glede na raznolikost interesov (ljudje, ki živijo in delajo v občini, tudi ustvarjajo v občini dohodek; takšnih občin pa je 15) nam ustreza. Ustreza zato, ker daje rezultate.

Vloga uprave združenega podjetja je, da usklajujejo delo posameznih proizvodnih organizacij, servisnih organizacij, da analizira poslovanje, pripravlja letne in srednjeročne programe, osnove poslovne politike. Rekel sem, da so organizacije samostojne pravne osebe. Sporazumevajo pa se o formiranju skupnega rezervnega in znanstveno raziskovalnega sklada, sklada za raziskovalno razvojno dejavnost, za raziskavo tržišča in sklada za osvajanje tujih tržišč. Tako je tudi celotni program in plan združenega podjetja seštevek planov vseh organizacij, ki pa so seveda napravljeni po sprejetju skupnih izhodišč.

Najbrž se še spomnite, da je železarska industrija v Sloveniji, ko se je pripravljala na združitev, imela najprej v mislih enotno podjetje, enotne sklade, službe, razvoj itd. Vendar do tega ni prišlo, ker so se kasneje tudi železarji odločili za takšno organizacijo, kot jo imamo mi. Skratka, kot sem že rekel, naše vodilo so rezultati. Ti pa so odvisni od samostojnosti in pravice do odločanja in seveda tudi odgovornosti za odločanje.

• »Kakšni so načrti vodstva združenega podjetja glede združevanja v prihodnje?«

»Rekel sem, da nam sedanja organizacija ustreza. S tem pa ne mislim, da ne bo doživljala nadaljnjega razvoja. Po moje se bodo v prihodnje posamezne tovarne s podobnimi programi najbrž povezoval v določene panoge. Prav tako bo najbrž moč združevati sredstva posameznih tovarn v interni banki. Seveda na čistem bančnem principu, ko bo tisti, ki bo vložil sredstva, prejemal tudi obresti.

V zadnjih petih letih je Iskra bila in to bo ostala tudi v prihodnje, odprta skupnost. Kdor bo videl v Iskri ekonomski interes, s tem da bo ostal samostojen in enakopraven z drugim v tej veliki družini, mu bodo vrata odprta. Prav na tej podlagi sta se na primer lani pridružila Elra Škofja Loka in TIO Les-

ce. S programom teh dveh podjetij se je tudi program Iskre močno razširil, hkrati pa bosta ti dve organizaciji v prihodnje tudi laže uresničili svoje programe.

Kar zadeva konkretno perspektivo na področju združevanja, pa naj omenim, da se v okviru programa razvoja združenega podjetja pogovarjamo o integraciji z nekaterimi podjetji na mariborskem področju.

• »V naši doseganji praksi smo se velikokrat srečevali s posreženimi in večkrat tudi z neosrečenimi združitvami. Kakšna bi bila v jugoslovanskem gospodarstvu formula za združevanje?«

»To je težko vprašanje. Ko sem bil še v Beogradu sekretar za industrijo zvezne skupščine, smo se prav s tem vprašanjem veliko ubadali. V zahodnem svetu izvaža združevanje finančno-industrijski kapital, na vzhodu gre to administrativno. Pri nas pa še nismo našli ustreznega spodbudnega mehanizma. Če bi našli takšno formulo, bi v Jugoslaviji lahko veliko rešili.

Bili smo priča različnim poskusom v kovinski, lesni, tekstilni industriji itd. Pokazalo se je, da je bila vrsta kombinacij preveč enostranskih. Bile so premalo samoupravne, finančne, ekonomske, komercialne, tehnološke. Najbrž bi morali prav tu iskati vzroke nedooganosti in nedodelanosti. Vsekakor lahko rečem, da naš vzorec (združenega podjetja Iskra) tudi ni sprejemljiv za vse. Združevanje namreč ne pomeni le formalno združitev. Treba je upoštevati tudi povsem družbene faktorje: tradicijo, področje (teritorialno), subjektivne sile, pobudo in odgovornost delavcev in še vrsto drugih.«

• »Kateri so pravzaprav rezultati, ki danes Iskra dajejo ime velika Iskra, velika družina?«

»Takole bi rekel: Iskra je danes velika in majhna. V Sloveniji in Jugoslaviji predstavlja veliko podjetje. V primerjavi z razvitimi državami in koncerni pa še vedno spadamo med majhna podjetja. Glede zaposlenosti in proizvodnje smo bili 1970. leta v

Jugoslaviji med prvimi desetimi (na 5. mestu). 1965. leta je na primer znašala vrednost proizvodnje 561 milijonov novih dinarjev, lani pa 1,8 milijarde. Takrat je bilo 13.200 zaposlenih, lani 17.200. Izvoz se je v tem času povečal od 4,2 milijona dolarjev na 19 milijonov, celotni dohodek je narasel od 476 milijonov novih dinarjev na 3 milijarde, dohodek od 137 milijonov na 630 milijonov in dobiček od 11,9 milijona novih dinarjev 1965. leta na 130 milijonov lani.

Ker danes elektronika beleži največjo stopnjo rasti v svetu, bo tudi pri nas imela elektronska industrija največjo rast v prihodnjih petih letih. Naraščala bo z 20 do 30 odstotka na leto. Tako bo vrednost proizvodnje v Iskri 1975. leta znašala 5 do 6 milijard novih dinarjev, od tega pa bomo okoli 80 milijonov dolarjev izvozili.

Sporodno s tem nameravamo v okviru podjetja povečati zmogljivosti. Kranjska Elektromehanika je na primer pred veliko razširitvijo, podobno je tudi v drugih tovarnah. V celoti pa se bo razvijala tudi tehnologija in modernizacija. V prihodnjih petih letih bomo vsako leto odprli na novo 700 do 1000 novih delovnih mest. Letos bomo na primer povečali izvoz od lanskih 19 na 27 milijonov dolarjev. Z danes so v združenem podjetju tovarne, ki izvažajo tudi 70 odstotkov svoje celotne proizvodnje, v prihodnje pa se nameravamo še veliko bolj vključevati v svetovni trg.

Mislim, da to ne bo pomembno le za samo Iskro in za delavce, marveč za celotno slovensko in jugoslovansko gospodarstvo. Tako kot doslej, nameravamo tudi v prihodnje veliko narediti za razvoj manj razvitih področij v Sloveniji. Naše tovarne na Dolenjskem in Primorskem že zdaj veliko prispevajo k širšemu družbenemu pomenu, v prihodnje pa bo ta prispevek še veliko večji.

Skratka, cilj in perspektiva združenega podjetja Iskra so: tehnični in ekonomski razvoj podjetja oziroma organizacij v njem, še večji razvoj samouprave, večji družbeni pomen in široko ter enakovredno sodelovanje s partnerji tako doma kot v svetu.

A. Zalar

Ijubljanska banka

Obdelovalna zemlja je bogastvo

Kmečka sekcija pri občinski konferenci SZDL v Kranju nasprotuje nepremišljenemu uničevanju kmetijskih obdelovalnih površin

Pretekli teden je bila v Kranju razširjena seja kmečke sekcije pri občinski konferenci SZDL, na kateri so obravnavali zanimivo in pomembno vprašanje: urbanizacija in problematika obdelovalnih površin. Seje so se zato udeležili tudi kmetje, ki so občinski odborniki, direktor podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj, občinski urbanistični inšpektor in direktorji nekaterih kmetijskih delovnih organizacij.

Kot je povedal v uvodu predsednik sekcije Franc Kuralc, je obravnava zemljiških vprašanj za kmete nujna, saj vlada na tem področju stihinja in je zato prav, da se za urejevanje te problematike že pripravljajo nekateri zakoni. Posebno pomembno je, da rečejo svojo besedo tudi kmetje, saj je zemlja njihovo osnovno proizvodno sredstvo. Na drugi strani pa tudi stanovanjska in industrijska gradnja terjata vedno večje površine in je težko uskladiti potrebe kmetijstva in gradnje. Ker je še vedno precej obdelovalne zemlje neizkoriščene, se predvideva ustanavljanje zemljiških fondov, iz katerih bi kmetje lah-

ko dobili zemljo za obdelovanje, za kar je interes. Vendar je to za zdaj še predlog.

Urbanistično politiko kranjske občine je pojasneval urbanistični inšpektor inž. arh. Ivan Romih. Dejal je, da ima služba izdelan urbanistični program za celo občino, in to za vsako naselje posebej. Navedel je zanimiv podatek, da občina vsako leto izda okrog 600 lokacijskih dovoljenj za stanovanjske hiše. Če računamo na eno hišo 600 kvadratnih metrov, bi pozidali v prihodnjih letih 180 hektarjev zemlje. Če bi tako nadaljevali, bi imeli kmalu pozidana vsa zemljišča. Vasj so se spremenile v delavska naselja in so kmetje

dejansko gospodarsko ogroženi, ker nimajo več potrebnih kmetijskih obdelovalnih površin. Po vaseh gradijo stanovanjske hiše tudi kmečki otroci, zaposleni v drugih dejavnostih, in to še bolj krči obdelovalne površine. Potrebno bo izdelati program perspektivnih kmetij, obnoviti številna poslopja ter boljše ter intenzivnejše izkoriščati zemljo. Med čistimi kmeti bo treba še bolj razviti čut za turizem. Kmečka naselja bodo ostala. Stanovanjska gradnja se bo selila v bližino mesta in v »vodilne« vasi občine.

Člani kmečke sekcije so poudarjali potrebo po popolnem izkoriščanju zemlje, tako obdelovalne kot stanovanjske. Omenjen je bil primer Labor, kjer je zrastle precej vrstnih hiš, namesto da bi na tej površini zgradili bloke. Gradbena površina bi bila na ta način bolje izkoriščena.

V kmečko obdelovalno

zemljo pa ne sega le stanovanjska gradnja, temveč tudi industrijska, turistična in komunalna, in to še večkrat bolj kot stanovanjska. Danes že težko dobiš kompleks stotih hektarjev obdelovalne zemlje, čeprav obstajajo predpisi o njenem ohranjanju, vendar se le-ti niso dosledno uresničevali. Za urbanistični red naj se zato ne brigajo le ustrezne službe, temveč širša družbena skupnost predvsem pa kmetje in njihove strokovne službe. Slednji pridejo v poštev posebno pri urbanizaciji tipičnih kmečkih naselij.

Na seji kmečke sekcije je bilo načeto tudi vprašanje trase za novo gorenjsko avtomobilsko cesto. Če bo tekla med Kranjem in Senčurjem proti Prebačevem, bo presekan kompleks 500 hektarjev kvalitetne obdelovalne zemlje. To se vsekakor ne bi smelo zgoditi, če že toliko govorimo in pišemo o ohranjanju kmetijskih obdelovalnih površin in če vemo, kakšno bogastvo predstavlja ta zemlja.

Člani kmečke sekcije so izoblikovali tudi sklepe. Poglejmo najvažnejše.

Kmečka sekcija podpira stališča občinske skupščine in njenih služb za ohranitev kmečke obdelovalne zemlje in za čim boljše izkoriščanje zemljišč. Pri reviziji urbanističnih in zazidalnih načrtov naj sodeluje tudi kmetijska strokovna služba ter predstavniki posameznih naselij. V razpravi o urbanizaciji in zaščiti kmečke zemlje člani sekcije tudi sprašujejo, zakaj se toliko časa ne sprejme zakon o dedovanju in zakaj se odlašajo z ustanavljanjem zemljiških fondov, iz katerih bi dobili zemljo kmetje, tržni proizvajalci. Člani sekcije tudi predlagajo manjšo občinsko takso pri arondaciji zemljišč ter oprostitev prometnega davka (12 odstotkov) v primerih nakupa obdelovalne zemlje.

J. Košnjek

Maslo uvažamo

Zaradi pomanjkanja masla v največjih jugoslovanskih potrošniških središčih je bil dosežen sporazum za intervencijski uvoz 200 ton surovega masla. Omenjeno količino masla bomo uvozili prek direkcije za rezerve živilskih proizvodov. Prve količine uvoženega surovega masla je trgovina že dobila. Direkcija za rezerve živil meni, da bo treba letos uvoziti okrog 7000 ton surovega masla. Tak je namreč primanjkljaj na domačem trgu.

J. Košnjek

-jk

Odlike nemškega ovčarja

Med vsemi ovčarji je prinašatelj in tudi po svetu najbolj priljubljen nemški ovčar. Najbrž zato, ker je lepega videza, močne postave in pametnega obnašanja. Nemškega ovčarja smo včasih imenovali tudi volčjak. Res je, da je val deloma podobna volku, vendar pa ni z njim nič bolj v sorodu kot drugi ovčarji, in še to v neocenjen oddaljenem sorodstvu. Pač pa je ugotovljena izredna podobnost med ovčarji in kostinastimi ostanki (šteje se predvsem podobnost na lobanj) psa iz bronaste dobe.

Bronastega psa je človek že zelo zgodaj izvedel za čuvaja in pastirja ovčjih čred. Zato ni čudno, da so se ovčarji predeleževali rodov pretopli in izredno bistro živali, ki se lahko človeku koristijo tudi v razne druge namene. S posebno vzrejo in šolanjem si je človek tudi našel med ovčarji najboljše službene pse, Nemški ovčar je bil mednarodno priznan za službenega psa leta 1925. Odlikujejo ga lastnosti, ki ga uvrščajo na najvišje mesto med službenimi psi. Je močan in vztrajna žival, zelo pogumna in spretna ter, kar se najpomembnejše, dobro se nauči raznih vaj in log. Vaje namreč, ki jih nemški ovčar izvede, ne pozabi zlahka, v nasprotju na primer s šarplanincem. Pri opravljanju svoje službene dolžnosti je nemški ovčar izredno vreden. V volodsem spoznal psa, ki je v zasedi ali patrulji najprej z renčanjem opozoril na resnega spremljevalca-novinca na dolžno disciplino, če pa to ni zadostovalo, mu je »vzel mero«. Marš! kdo vidi v nemškem ovčarju simbol zvestobe. Gospodarju, ki zna pravilno ravnanj z njim, je zares zvest do konca svojih dni.

Zaradi vsestranskih sposobnosti in pogumnega značaja je nemški ovčar uporabljen kot čuvaj, branilec, reševalec, vodnik, sledar itn. Zasluguje izredno natančno in hitro ter se neustrašno požene v boj. Gorje pa, če smo s psom nepravilno ravnali in ga izpostavili brutalnemu strahovanju; nič več ni pravi. Zasludovanje mu sicer še gre, toda z boljša pogosto pobegne, po navadi po najbližji poti domov.

Dr. mag. S. Bavdek

Pretirano optimizem pri kmetijskih napovedih

Načrtovalci razvoja kmetijstva so optimisti, saj so se doslej že nekajkrat usteli pri svojih napovedih. Največkrat so povečevali vlogo družbenega sektorja kmetijstva, računali s počasnejšo stopnjo razslojevanja kmečkega prebivalstva ter večjo proizvodnjo v zasebnem sektorju. Takšen optimizem so načrtovalci izrazili tudi pri letošnjih napovedih o kmetijski proizvodnji do 1975. leta. Poglejmo samo nekaj primerov. Leta 1975 naj bi pridelali 5,1 milijona ton pšenice in rži, 9 milijonov ton koruze, 3,3 milijona ton krompirja itd. Tem planskim predvidevanjem sicer ne moremo očitati, da ne temelje na potrebah trga in možnosti izvoza, vendar lahko dvomimo o njihovi uresničitvi. Kritiki tega plana predvsem menijo, da je planiran porast pridelkov poljedelstva ter živinoreje

odvisen od kapitala, za katerega pa vemo, da nam ga stalno primanjkuje. Nesmiselno je operirati s številkami, če ne vemo, s kolikšnimi sredstvi bomo razpolagali in kakšne bodo letine. Planska predvidevanja so namreč grajena na dobrih letinah (te niso preveč pogoste) in na konjunkturi za nekatere proizvode, ki vlada sedaj.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je plan eno, realnost pa drugo. Analiza potreb kmetijskih proizvodov za obdobje 1971—1975 kaže, da bi se morala proizvodnja letno povečevati za 3,2 odstotka. Takšne so potrebe. Strokovnjaki pa pravijo, da bo v tem obdobju kmetijska proizvodnja v najugodnejšem primeru naraščala z letno stopnjo 2 odstotka. Tudi v letih 1966 do 1970 je letna stopnja porasta znašala dobra 2 odstotka, kar je povzročilo pri-

manjkljaj kmetijskih proizvodov lani in predlanskim.

Planiran razvoj bodo razen pomanjkanja kapitala ovirala tudi nekatera neresena sistematska vprašanja kot kreditnomonetarna politika, politika cen, zunanjetrgovinska menjava itd.

Pretirano optimistična je tudi napoved o rasti zasebne kmetijske proizvodnje. Načrtovalci sodijo, naj bi ta sektor do leta 1975 povečal svojo udeležbo v celotni jugoslovanski kmetijski proizvodnji na 78 odstotkov in da naj bi zasebni kmetovalci letno povečevali proizvodnjo za 2,8 odstotka, čeprav je dosedanji porast znašal le 1,8 odstotka letno. Tudi ta napoved je precej optimistična, če upoštevamo, kakšna je organiziranost zasebnega kmetijstva, kako neugodna je lastniška struktura, kakšno je pomanjkanje delovne sile in s kakšno mehanizacijo razpolagajo kmetje.

Čeprav sloni program do 1975. leta na večjih potrebah, ki so posledica slabše proizvodnje v preteklih letih, bi morali biti pri napovedih bolj realni, čeprav se že danes lahko zavedamo posledic neizpolnjenega plana. Reševali se bomo z uvozom kmetijskih proizvodov, ki naj bi letno dosegal vrednost pol milijarde dolarjev. To je žalostna ugotovitev in ni v skladu z možnostmi, ki bi jih imeli ob boljše organizirani proizvodnji in urejenem kmetijskem trgu.

J. Košnjek

-jk

O kmetijstvu so dejali:

Inž. Metod Vizjak, direktor GG Kranj: »Končno je tudi gozdarstvo vključeno v razprave o kmetijstvu. O položaju kmeta pri kmetijskih delovnih organizacijah bo odločal njegov delež in vloženo delo. Prav tako

mislim, da se bodo morale specializirane kmetijske organizacije bolj povezovati med seboj in s specializiranimi kmetijskimi proizvajalci. Prav tako mora družba enkrat reči, kakšen je njen interes za gozdove... -jk

ljubljska banka

Lojze Dežman razstavlja v Naklem

V četrtek, 20. januarja, so odprli v prostorih kluba v kulturnem domu v Naklem razstavo, na kateri se predstavlja slikar samouk Lojze Dežman s Kokrice pri Kranju. Dežman najraje slika pokrajinske motive z Gorenjske ali obmorskih krajev. S tovrstnimi deli se predstavlja tudi Nakelčanom. Zanimivost Dežmanove razstave v Naklem je tudi v tem, da predstavlja avtor nekaj izdelkov iz gline. S tem načinom umetniškega izražanja se je začel samouk Dežman ukvarjati lani.

Stilni tovarni. Sedaj je samostojni pleskarski obrtnik.

Dežman je že v šolskih letih rad slikal, vendar so se pravi sadovi dela pokazali šele v letih 1960 in 1961, ko je služil Dežman v Novem Sadu vojaški rok. Tam je svoje stvaritve prvič razstavljal. Doma je z likovnim delom nadaljeval in se izpopolnjeval tudi v Centru za estetsko vzgojo v Kranju. Šestkrat je že samostojno razstavljal, in sicer dvakrat doma na Kokrici in dvakrat v Cerkljah in v Zalogu pri Cerkljah. Lojze Dežman se torej v Naklem že sedmič samostojno predstavlja ljubiteljem likovne umetnosti.

Njegova razstava v Naklem bo odprta do petka, 11. februarja.

Za razstavo slikarja samouka Lojzeta Dežmana s Kokrice je v Naklem precejšnje zanimanje — Foto: F. Perdan

Dve uri zdravega smeha

Loško gledališče je tokrat dostojno proslavilo vstop v novo leto. Njegovi člani so namreč v decembru in januarju naštudiralni Golarjevo veseloigro Vdova Rošinka. Premiera je bila minulo soboto, 22. januarja, zvečer v dvoranah na Spodnjem trgu, prva repriza pa naslednji dan popoldan. Predstavi sta med domačim občinstvom zbudili precejšnje zanimanje, saj so organizatorji obakrat prodali skoraj vse razpoložljive karte.

Desetčlanski igralski ansambel, sestavljen iz veteranov tamkajšnjih odrskih desk, je docela kos nezahtevnemu, a spriču šaljive vsebine dokaj občutljivemu delu. Pod režisersko taktirko Jožeta Audiča ga vodi — v naslovnji vlogi mame Rošinke — Poldka Stiglic. Nastopajo še Olga Štucin (Manica), Edi Sever (Rožmanov Janez), Janez Debeljak (Balantač), Nuša Komatar (Tončka), Matija

Trepše (Jernejc), Franci Kovač (Gašpar), Jože Audič (Tomazin), Justin Dolinar (Blazon) in Borut Rebič (pastir Tinče). Vsem, ki se želijo sproščeno nasmejati, svetujemo, da sežejo v žep in izplačajo 8 oziroma 10 novih din, kolikor stane vstopnica. Naslednji dve ponovitvi sta napovedani za soboto, 29. januarja ob 20. uri in nedeljo, 30. januarja ob 16. uri.

I. G.

LUCILLA NOVI STOD ROMAN

ljubezenski roman, ki se bere kot kriminalka

WALKIE COLLINS

LUCILLA 1 SREČANJE V SOMRAKU

že jutri
v prodaji

Novo glasilo mladih

Ob 25-letnici Iskre je letošnjega januarja mladinska organizacija Elektromehanike izdala prvo številko glasila MI (mlada Iskra). »Glasilo naj bi bilo barometer našega kranjskega — iskrškega družbenopolitičnega, gospodarskega in kulturnega ter športnega dogajanja. Prav mladi v Elektromehaniki smo začutili nujnost po takšni poti obveščanja, saj smo prepričani, da je več kot 2000 mladim ljudem potrebno nuditi vso možnost izražanja novih, mladih misli — svoj prav, svoj zato.« S temj besedami se uredništvo obrača na mlade in jih vabi k sodelovanju. Glasilo ima 74 strani, od tega 26 strani kulture in 3 strani šal.

Vsekakor je za tako velik kolektiv in za tolikšno število mladih potrebno glasilo. Za prvo številko menimo, da je dobro urejena, le da je nekoliko preveč kulturna. In še pomanjkljivost: nikjer ni navedeno, kdaj je glasilo izšlo (datum), kje in kdo ga je tiskal, ali bo mesečno ali občasno izhajalo.

A. U.

Ljubljanska banka

● Na zadnji seji predsedstva zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice so razpravljali o usmerjanju kulture v občini. Svoj finančni načrt so že predložili kulturni skupnosti Jesenice. Največjo skrb bodo letos posvetili glasbeni in likovni vzgoji mladine. Obiskali bodo tudi posamezne društva in priredili več seminarjev, med drugim tudi seminar za režiserje in organizatorje kulturnih prireditev.

● Februarja bo ZKPO občine Jesenice organizirala na Jesenicah dva koncerta. Najprej bo nastopil moški komorni zbor iz Kroke, 23. februarja pa bo nastopil harmonikarski zbor iz Sentvida.

● V sredo, 26. januarja, bo v gledališki dvoranah na Jesenicah prvi koncert v letošnji sezoni. Ljubiteljem glasbene umetnosti se bo predstavil instrumentalni trio iz Švice. Član tria je tudi Primož Novšak. Koncert, na katerem bodo predstavili dela Haydna, Beethovna in drugih glasbenih umetnikov, je pripravila zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Koncert se bo začel ob 19.30, popoldanske predstave ne bo.

D. S.

KMETOVALCI!

Vabimo vas na predavanje, ki bo v sredo, 2. februarja, ob 8.30 v upravi zadruga in ob 15. uri v gostilni »Bizjak« na Beli, in sicer

Opremljanje kmetij s stroji

Predavanje z diapozitivi bo imel strokovni sodelavec tovarne SIP Sempeter dipl. ing. agr. Tone Horvat ali dipl. ing. agr. Marjan Zagar.

Vabljeni!

KZ SLOGA KRANJ

Potem so ga pripeljali. Že po hoji je bilo videti, kako je z njim. Kakor da to ne bi bil več Peter! Vsa njena postava je odrevenela, da prvi hip niti vstati ni mogla. Po licih so ji spolzele solze, ki si jih je sramežljivo obrisala in jih potem hotela prikriti s smehljajem. Peter se je tudi prizanesljivo smehljaj. Vedel je, kako je z njim, a se je zarekel, da ji tega ne bo povedal. Vsaj naravnost ne. Zaradi nje in zaradi otroka! V njenih pogledih je bila zadrega.

Stražar je bil videti strpen.

Peter in žena sta nekaj časa zadržano molčala, potem pa sta si na kratko povedala najnujnejše. Vedela sta, kaj lahko govorita in česa ne. In potem je Angela rekla:

— Morda se bo pa še dobro končalo?

To njeno upanje, ki ga nikakor ni mogel razbiti, je Petra najbolj prizadelo.

— Morda, je rekel počasi in šepetaje. — Toda nič ne veš, kaj se lahko zgodi. Tu me najbrž nimajo kar tako!

Žena ga je vprašujoče gledala, da bi ji povedal kaj več. Toda on se je delal, kot da tega ne čuti. Moral jo je pripraviti na to, kar se bo zgodilo, da potem ne bo vsega preveč in hkrati.

— Karkoli se bo zgodilo, boš razumela! Saj si tako...

Ni mogel dokončati, kar je mislil povedati, stisnilo ga je v grlu, a je to skrtil s kašljem.

Sam pri sebi pa se je čudil in ugibal, kako da so ji dovolili obisk. In prav tega se je oklenila Angela, ko je upajoče rekla:

nješ. Poljubovala in božala sta se z očmi, s pogledi sta vpraševala po novicah, ki jih nista, predvsem pa ne hotela povedati na glas. Misli obeh so prhutale okrog, obenem pa so se shajale pri talcih, med partizani, pri njunem otroku, ki morda nikoli ne bo videl očeta in se bo rodil vsem navkljub.

Potem ga je le pobožala po raztepenem hrbtu, čeravno pod obleko ni videla črnice. Pogladi ga je še po rokah, ki so jo vedno tako zlahka vzdigovali k sebi in potem nehoti vzdihnili. Pred stražarjem ni hotela kazati občutkov; da se Petra pred odhodom ne bi dotaknila, pa ni mogla zdržati. Pod bolečin bi prevzela nase, ko bi mogla.

— Zelo so te, je zajčala.

— Ne rečem, da ni nič, kaj posebnega pa tudi ni. Če ne bo hujšega, tudi umreti ne bo treba. Morala bi videti Filipa! Je zašepetal.

Angela se je stresla, da jo je Peter začudeno pogledal. Pričakoval je, da jo bodo te besede nekako potolažile, pa ga je prestrašeno vprašala:

— Zakaj? Katerega Filipa?

S težavo se je zadrževala, da ni vprašala na glas.

Zdaj se je vznemiril tudi Peter.

— Saj veš, koga mislim. Filip je samo eden! To je Angelo premagalo. Naslonila se je na steno, da Peter ni vedel, ali ji je hudo zaradi njega, ali je morda prav ta hip prišel njen čas. Čudno ne bi bilo.

Angela ga ni pustila dolgo čakati. Ženske hi-

varnost jo je pognal na noge in potem ji isti čut obračal glavo na vse strani, kot bi stila, da je to potrebno. Gnalo jo je naprej, da čimprej prišla na vlak. Ni še vedela, kaj se storila, hitela pa je tako, da jo je začelo dušiti. Morala je hoditi počasneje. Če je Filip tako raba, zakaj so jo potem spustili k Petru? Je lahko kaj narobe? Kaj pa, če ni?

Tudi vlak je vozil počasi. Preveč jo je tekle breme, ki ga ji je naložilo srečanje s Petrom. Saj so si vendar lahko mislili, da bosta sprejela tudi o Filipu?

Vso pot je razmišljala o tem. Morda pa se tam našel kak človek, ki mu ni za prelivanje krvi. Ali pa je vse skupaj le naključje! Oče iz prve vojne prinesel kup raznih dogodivščin, ki so se lahko zgodile samo tedaj. Zakaj se zdaj ne bi mogle. Kdo bi to razumel?

Angela se ni mogla dokopati do pravega odgovora, le vedno večji strah ji je lezel v kosti. Vedela je le, da mora takoj in previdno storiti vse, da bodo to zvedeli partizani. Samo da jih do pravih ljudi. Kdo ve, kako se bo iztekla njena pot! Skrb za Petra je glodala z doganjanjem o Filipu. Če je tako, ga je on spravil v zapor, vlak se je ustavil. Previdnost ji je narekovala naj ne gre ven pri izhodu. Izstopila je na drugi strani vlaka in se izgubila s proge, še preden je običajni poti, temveč z druge strani. Tam čaka držala bližnjica h Golobu.

Najprej jo je misel speljala k Martini. Ko je pomislila, da je deklet Filipova sestra in da Nemci niso prijeli, je to zavrgla. Zanesti se nima moč. To mora zvedeti samo pravi!

S težo, ki jo je hotela čimprej odložiti, je šla vila proti Golobu. Zaupala mu je še najboljši čprav je prišel iz zaporov. Vendar je hodila tako, da je videla pot pred seboj. Golobov fant je nad potjo pasel krave. Prosila ga je, naj stopi po očeta, da bi ji nekaj pomagal.

— Povej mu pa tako, da o tem ne bo slišal nihče drug, mu je naročila v upanju, da fant ne bo storil prvič kaj takega.

Otroška glavica je razumno prikimala, in fanti tičeve noge so že odrobile proti domu.

Golob je kmalu prišel z nekim orodjem in sprva ni kazal nobene pripravljenosti. Posebno še, ko je od Angele zvedel, da prihaja od moza, ki je v tistih zaporih, kjer je bil tudi sam.

Skraja je celo mislil, da jo je popadla kakšna slabost, ko pa je videl njen prepadeni obraz, je začel razumevati, da gre najbrž za pomembno sporočilo. Po ovinkih je tipal, kaj bi moglo biti, toda Angela ga je odločno zavrnila:

— Ti boš že razumel, da ti ne morem povedati. Vsekakor pa moram najti kakega obveščevalca! Zelo se mudi!

Zdaj je Golob, ki je dosti previdneje kakor pred aretacijo spet navezal stike s partizani, čutil potrebo, da se ponudi še enkrat. Posebno še, ker je bila Angela v takem stanju nerodna in utrujena.

— Ni ti kaj reči, zato sem se tudi obrnila nate. A bolj prav bo, če pride kak partizan. Povem ti le, da gre za Filipa!

Golob je zdaj samo prikimal.

— Tako, tako. Razumem. Nič ne skrbi, bom že uredil, da bo pravi!

— Pohiti. Počakala bom nad kozolcem!

Angela je zaradi čakanja postala že nestrpana. Bala se je, da Golob ne bo našel nikogar. Minila je ura in druge pol.

Potem se ji je ves zasopel pokazal obveščevalc Jesen. Poznala ga je in mu takoj povedala vse po vrsti. Saj ni bilo mnogo, vendar dovolj.

— Dobro delo si opravila, ji je rekel Jesen. — Pravzaprav smo nekaj takega že pričakovali.

Angela je zdaj premišljevala, če bo varno iti domov, kajti kdo ve, če je ne bodo nadzorovali. Jesen, ki se je pogovarjal z njo kakor včasih s Petrom, je že imel svoj načrt.

— Bolje bo, če se vrneš domov in se vidiš kakor da ničesar ne veš.

— Nevarno je, a tako kakor sem, moram se domov. Skrbi me, kako se bo to izteklo!

— Samo da se je takole obrnilo. Poišči si kako žensko, da ne boš sama, za drugo bomo že mi skrbeli.

— Ne gre mi v glavo, zakaj so mi dovolili obisk, je na glas premišljevala Angela.

— Res je precej čudno. Mora že biti kakšna nova gestapovska spletko. Ali pa napaka? Kmalu bomo zvedeli.

ivan jan • mrtvi ne lažejo 39

— Vidiš. Če bi kazalo na slabo, me najbrž ne bi pustili k tebi.

Peter se je grenko nasmehnil takemu upanju, a moral ga je uničiti pred njo. Če ne čisto, vsaj načeti ga mora. To ji je dolžan. — Včasih je to dobro, drugič pa spet slabo znamenje. Tu nismo zaradi lepšega in vse je tako nezanesljivo.

Ko se je v tej stiski Peter premaknil, je za strajcar videla sledove udarcev. Pogledala je proti stražarju in potem z očmi pokazala, kako se ji smili.

— Je hudo? se je tedaj vendarle ojunčila, a ji je bilo takoj žal.

Peter je stisnil ustnice in je raje molčal.

Angela je razumela tudi tak odgovor, zato je skušala popraviti, kar je zagrešila tako neprevidno. Hotela je biti bolj zbrana. Dopovedovala si je, da bo, če je že prišla tako daleč in tako nepričakovano, Petra le spodbujala, da mu z vedenjem ne sme škodovati, če mu že pomagati ne more. Obenem pa se je že kesala. Zmotila se je! Zdaj bo živela še bolj težko. Prehudo so ga zdelali. Iz Petrovega vedenja, ki je kazal vzorno potrpežljivost, je razbrala, da je z njim dosti huje, kakor je bilo videti. Tedaj jo je spet zgrabilo, da bi mu začela prigovarjati, naj vsaj malo popusti, če ga bodo preveč mučili in v njej so zavzele opominjajoče besede gestapovskega oficirja. Ze je odprla usta, pa jo je v zadnjem trenutku zadržalo prav gestapovčevo prigovarjanje.

Ce jim ne verjame Peter, jim tudi jaz ne smem nasesti. Sem mar prišla zato, da bi pomagala gestapovcem, ali zato, da bi Petra samo videla in se mu pokazala! V njej sta se oglašila upotniška kri in ponos, ki ni poznal nobenih pleteničenj.

Tedaj mu je molče v roke potisnila majhen zavitek hrane, kolikor so pač dovolili prinesiti.

Peter se je nasmehnil njeni skrbi in se ji hvaležno zahvalil z očmi. Potem jo je vendarle premagalo, da mu je previdno svetovala:

— Če moreš, delaj tako, da nam bo morda še kdaj lepo! A brez sramote!

Besede so bile preproste, tako preproste, kakor je bila Angela sama, vendar je bilo v njih toliko želja, da je Petra presunilo. V tej preprostosti je bila tudi vsa simbolika trenutka in časa. Kako naj vpliva, da bi bilo lepo? Naj se ukloni? Sanje! V čem bi bilo potem še lepo?

Stražar je z pogledoval na uro, kot bi res šlo tako tesno s časom. Se sta govorila. Tudi o Alešu! Ogibala pa sta se besed »talci« in »strelja-

tro pokažejo, kaj se godi z njimi. Tudi strah včasih poživi človeka. Zbrala se je in skozi oživljeno zavest hitro vprašala:

— Kje si ga videl? Kdaj?

Peter je poznal Angelo, zato je v hipu odgnal misel na porod in iskal zvezo z vprašanjem, ki je moralo imeti neki pomen. Čisto tiho ji je pojasnil:

— Včeraj. Nekaj minut sva bila skupaj na hodniku. Ves je bil obvezan in krvav, da sem ga komaj spoznal. Sepnil mi je: »Bolje bo, če boš nekaj priznal! Saj že tako vse vedo.« Potem so ga odpeljali. Ni mi bil všeč njegov nasvet. Ves se mi je zdel zmešan.

O Filipu je od včeraj veliko premišljeval. Ni mu šlo v račun njegovo vedenje doma in zdaj v zaporih! Angeli o tem ni maral govoriti. Z njegovim primerom jo je hotel le potolažiti.

Angela se je prepadeno zastrmela v moža. Filipa je vendar videla zjutraj. Prostega, zdravega na kolesu.

— Tudi jaz sem ga videla. Zjutraj...

— Filipa? Kje?

Petra je presenetilo tako, da je bil preglasen. Oglasil se je stražar:

— Obiska je konec. Poslovita se!

Priganjal pa ju ni preveč. V stiski za čas si bosta skušala povedati še več.

Angela je pošepetavala o zdravem Filipu. Peter je že zasluhlil, da Angelin obisk pomeni namerno izjemo.

Poslovila sta se motnih in solznih oči. Oba je mučila misel in strah, da se morda vidita zadnjikrat.

Konec. Slovo. Peter ji je šepnil:

— Skrbi za oba. In na onega ne pozabi!

Angela je vedela, da misli Filipa, a da tega ni hotel reči. Lahko jo zadržijo v zaporih.

Za odhajajočim možem, ki je zastražen izginal po hodniku, je stegnila roke in hlasičila:

— Peter...

Na cesto je odtavala kakor pijana. Nihče je ni ustavljal. Srečanje s Petrom se je končalo drugače, kakor si je zamišljala. Vse se ji je pomešalo, in če bi vedela, da je podobno pred njo doživljala že Martina, bi si ona to prihranila.

Morala je nekam sestiti, se pomiriti in zajeti sapo. V bližnji gostilni je popila čaj. Zdaj se je skrbi za otroka pridružila še nova, ki se je vanjo zajedla v zaporih. Otrok je njen in Petrov, tu ne bo nobenih negotovosti. Toda Filip! Zdaj zaprt in krvav, zdaj svoboden in zdrav! To je uganka. Prirojen čut za resnico, poštenje in

Pomenki o Mengšu in njegovih ljudeh

Stara pesem

Spričo sodnega procesa, ki v prihodnjih dneh grozi korškemu slovenskemu študentu zaradi njegove narodne zavestnosti, bo kar prav, če povemo, kako ogorčen je bil stari Mengšan Janez Trdina nad tako avstrijsko-nemško nasilnostjo že pred več kot sto leti. Očitno se nprav germanskih sosedov ni prav nič spremenila. Stara pesem...

OSLOVSKO ZNAMENJE

Kako se je godilo slovensčini za Trdinovega časa v šolah, nam pisatelj prav nazorno popisuje:

Dunajska vlada je hotela brez dvobeje slovenski narod ponemčiti najbolj z nemškimi šolami. Nemški jezik je vladal ne le po srednjih in glavnih, ampak tudi po deželskih šolah. Dunajski močniki so napovedovali slovensčini najsrdečiji boj. V šolskih pravilih je bila raba slovensčine prištetja med glavne grehe. Učenec, ki je govoril slovenski, je bil kaznovan kakor tat ali kake druge vrste hudodelec s šibo, palico, zaporom, postom, s slabim redom iz vedenja. V Kamniku sem videl na lastne oči, kako neusmiljeno so pretepali naše dečke zaradi slovenskega govorjenja. Ponekod so jim vrh tega še obešali za vrat leseno oslovsko znamenje, ki so ga morali nositi, ko so šli iz šole domov. Da bi jih lahko videlo vse mesto in zasramovalo. Take grdbe so se godile po vsej slovenski domovini. Nemški oblastniki so hoteli naš jezik mladini tako omraziti in pristuditi, da bi se ga iz vse duše sramovala in ga zaničevala, da bi ga smatrala za največjo nesposobnost, za dokaz hribovske surovosti in najgrše podlosti. Učencem je bilo strogo zapovedano, da morajo učitelju ovaditi vsakega tovariša, ki bi govoril z njimi v šoli ali zunaj šole slovenski.

Tako je pisal Janez Trdina v svojih spominih na mlada leta. Bil je ogorčen nad germanizatorskim valom, ki je preplaval tudi gimnazije ne le na Slovenskem, pač pa tudi v Varaždinu in na Reki, kjer je Trdina služboval kot profesor.

OVESNA ZAPRISEGA

Gimnazijske nauke je Janez Trdina poslušal v Ljubljani prav v letih pred marčno revolucijo. Tedaj so zaveli čez mračno Avstrijo pomladni vetrovi. K sreči je tudi Trdina imel nekatere pametne profesorje, ki niso dušili budočo se narodno zavest pri svojih dijakih. Kot

pesnik Prešeren, tako se je tudi pisatelj Trdina najraje spominjal starega profesorja Janeza Krstnika Kersnika. Bil je dober človek in zaveden Slovenec.

Zato bomo Trdinovo vne-mo kar razumeli. Še preden je zapustil ljubljansko gimnazijo, je zbral na svojem domu sedmerico sošolcev. Skupaj so zaprisegli, da bodo vse življenje delali za prebujo slovenske narodne zavestnosti. In še to: da bo vsak od njih zbral še sedem svojih tovarišev ter jih prav tako zaprisegel.

NARODNA STRAZA

Revolucijsko leto 1848 je Trdina doživel kot šestoselec. Zato kljub svoji vni mi še ni mogel biti sprejet v »Akademično legijo« pač pa je moral vstopiti v »navadno« Narodno stražo. Zadelo pa je mladega moža, ko je uvidel, da je tudi ta »National garde« nemškega, ne pa narodnega duha. Jezil se je na odbor tedanjega vodilnega narodnega organa, na »Slovensko društvo«, ki ni bolj odločno nastopilo za uveljavitev slovenstva v načelih in smotrih Narodne straže.

Tako vidimo, če prebiramo Trdinove spomine, se vsaj v zamejstvu prav do danes ni dosti spremenilo: pritisk nemštva ne popusti, glasu uradnih predstavnikov matične dežele pa desetletja skorajda ni bilo slišati. Pač — vremena se zdaj jasne — kajti prav ob sedaj napovedanem procesu proti slovenskemu študentu Marjanu Borutu Šturmu se je le nekaj zgani-lo: zvezno ministrstvo za zunanje zadeve, slovenska vlada, obmejne občine, zveza mladine Jugoslavije, ljubljanska študentska društva — vsi odločno protestirajo. To je pri nas vsekakor prvič, da se matična dežela tako složno zavzame za svoje zatirane zamejske rojake. Seveda utegnemo z one strani doživeti zavrnitev, češ, kaj se vtikate v notranje zadeve tuje dežele. Avstrija ima že od nekdaj namreč za naše Korosce povsem druga merila kot jih ima za svoje rojake v italijanski Južni Tirolski. Takrat, ko je šlo za pravice nemškega jezika v Italiji, so se Avstrijci še kako vtikali »v notranje zadeve sosedne dežele«. In tudi pribrorili cel »paket« pravic. Mar je res kaj narobe, če to storimo tudi mi, pozni dediči naročila Trdinove zaprisege?

(Se bo nadaljevalo)

Crtnik Zorec

Spričevalo

Petnajstletna Marjana obiskuje 8. razred osnovne šole. Vsa leta se je morala pošteno potruditi, da je uspešno končala razred, letos pa sta se ji v spričevalo vrnili dve slabi oceni. Matematika in nemščina sta bili pretrd oreh zanjo.

Ko se je oče vrnil z dela, se je vnel prepir. Da noče, je vpil, sramote v svoji hiši, da je Marjana lena in da jo bo že prisilil k študiju. Razmetal je njene knjige in zvezke po sobi in končno zgrabil preplašeno hčerko in jo začel pretepati. Zraven pa ji je grozil, da v bodoče ne bo smela nikamor ven, le doma bo in se bo učila.

Vmes je posegla mati. To ga je še bolj razjezilo. Očital je ženi, da je brez šol, da se je otrok vrgel po njej in da on ne mara »butceva« v hiši. Da je Marjanino spričevalo tudi njeno, ker ji ni pomagala. Žena je med jakim priznala, da hčeri res večkrat ni znala pomagati. Večkrat pa tudi časa ni imela. Prav tako kot on hodi v službo, doma pa jo čaka še vse gospodinjstvo. In ob tem ga je vprašala, zakaj ni hčeri pomagal on, ki ima fakultetno izobrazbo. Niti enkrat je ni vprašal, kaj so se učili v šoli, če ima morda težave. Če pa mu je že omenila, da česa ne zna in prosila za pomoč, se je le obregnil, da se je on vedno sam učil, pa je kljub temu naredil šole. Sedaj pa naj bo ona, ki ima le osnovno šolo, krivec za slabe ocene v Marjaninem spričevalu.

To pa je bilo za očeta, izobraženega in vplivnega moža, že preveč. Zaloputnil je z vrati in zavpil ženi, da njenih traparij že ne bo poslušal. Odsel je v bližnje gostišče. Ob partiji taroka, v prijetni družbi prijateljev je hitro pozabil na »sramoto« v družini in na Marjanino spričevalo. Verjetno kar do konca šolskega leta.

L. Bogataj

Ivan Petrič

Še pred dobrim tednom sva se pogovarjala, v nedeljo pa je nenadoma omahnil, zadet od srčne kapl. Ko je lani kolektiv Kinematografskega podjetja Kranj proslavil 20-letnico samoupravljanja, so hkrati praznovali tudi 20. obletnico njegovega dela pri podjetju.

Rodil se je Ivan Petrič 1924. leta v Draščah pri Metliki. Kot 18-letni fant se je 1942. leta vključil v narodnoosvobodilno borbo. Po osvoboditvi je do 1951. leta, ko je postal direktor sedanjega Kinematografskega podjetja Kranj delal na področju filma in filmske kulture v republiki. Zadnjih 20 let, ko je bil v Kranju, je bil med drugim podpredsednik zveze in načelnik komisije za repertoarno politiko ter poslovno ocenjevanje filmov pri zvezi kinogledališč Slovenije, več let je bil član ožjega odbora za kinematografijo, pri zvezni in republiški zbornici. Nazadnje je bil tudi član upravnega odbora izdajatelja slovenskih in turističnih filmov.

V veliki meri je prav njegova zasluga, da ima Kranj najmodernejšo kino dvorano v Sloveniji, da je podjetje sodobno opre-milo tudi druge kino dvorane in da je Kranj postal filmsko mesto, saj bo letos v Kranju že IV. festival športnih in turističnih filmov.

Bil je član zveze komunistov od 1948. leta in je delal tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah. Za delo na različnih področjih je prejel več odlikovanj in priznanj: medaljo za hrabrost, medaljo zaslug za narod, medaljo dela s srebrnim vencem, zvezno plaketo za 20-letno uspešno delo na področju jugoslovskega filma itd.

Turistična poslovalnica

CREINA

turistično
prometno
podjetje
KRANJ

organizira izlet na

DRSALNO REVIVO NEPOZABNE MELODIJE

v Celovec, 12. februarja 1972

Odhod avtobusa ob 7. uri izpred kina Center v Kranju.

Cena 115 dinarjev.

Prijave: Turistična poslovalnica CREINA (v hotelu Creina) ali telefon 21-022.

TERMOPOL

Predelava plastičnih mas
Sovodenj

razglašča prosto delovno mesto

vzdrževalca strojev

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

končana srednja elektrotehniška šola za šibki tok, ter 2 leti prakse ali

končana poklicna šola za radiomehanike ter 6 let prakse.

Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.

Razglas velja do zasebe delovnega mesta.

81 Miha
Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJES OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Druga svetovna vojna), nobene besedice pa o kaki britanski prošnji za posredovanje pred sklenitvijo nemško-sovjetske nenapadne pogodbe (pa je o tem popisal precej strani), ne po sklenitvi le-te. Pa še te tri Cianove vrstice je uporabil samo zato, da je potem lahko zapisal stavek:

»Vse, kar je Mussolini sedaj potreboval, je bila Hitlerjeva privolitev v nevtralnost Italije. To je dobil.« (Churchill, str. 185)

Res, prav tako kakor Chamberlain, se je tudi Hitler dne 1. septembra 1939 zahvalil za Mussolinijeve 'usluge miru' z naslednjim telegramom, ki ga je potem objavila takoj italijanska agencija Stefani:

»DUCE, ZAHVALJUJEM SE VAM NAJPRISRCNEJE ZA DIPLOMATSKO IN POLITIČNO POMOČ, KI STE JO IZKAZALI NEMČIJI IN NJENI PRAVICI. PREPRICAN SEM, DA BOM LAHKO IZPOLNIL POSTAVLJENE NALOGE Z OBOROŽENO SILO NEMČIJE SAM. ZATO VERUJEM, DA NAM V SEDANJIH OKOLISČINAH ITALIJANSKA OBOROŽENA POMOČ NI POTREBNA. ZAHVALJUJEM SE VAM, DUCE, ZA VSE, KAR BOSTE V BODOČNOSTI SE STORILI ZA SKUPNO STVAR FASIZMA IN NACIONALSOCIALIZMA. VAS ADOLF HITLER. (AdG 4202 G)

DNE 1. SEPTEMBRA 1939 OB POL DESETIH
ZVEČER

je britanska vlada poslala Nemčiji naslednjo noto:

»V SVOJSTVU MINISTRA NJEGOVEGA VELICANSTVA KRALJA JURJA VI. v ministruvstvu ZA ZUNANJE ZADEVE, IMAM ČAST, DA VAM SPOROČIM NASLEDNJE. V ZGODNJIH JUTRANJIH URAH DANASNJEGA DNE JE NEMSKI REICHSKANZLER NASLOVIL APEL NA NEMSKO 'WEHRMACHT', IZ KATEREGA JE JASNO VIDITI, DA JE NAMERAVAL NAPASTI POLJSKO. PO POROČILIH, KI SO PRISPELA IN S KATERIMI STA SE SEZNANILI VLADA NJEGOVEGA VELICANSTVA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKE BRITANIJE IN VLADA REPUBLIKE FRANCIJE, SE VIDI, DA SO NEMŠKE ČETE PREKORACILE MEJO POLJSKE IN DA SO V TEKU NAPADI NA POLJSKA MEŠTA. POD TAKIMI OKOLISČINAMI MENITA VLADI ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN REPUBLIKE FRANCIJE, DA JE NEMŠKA VLADA S TAKIM POČETJEM USTVARILA STANJE (NAMREC AGRESIVNO DEJANJE PROTI POLJSKI, KI OGROŽA NEODVISNOST LE-TE), KI ZAHTEVA S STRANI VLAD ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN REPUBLIKE FRANCIJE IZPOLNITEV NJUNIH OBVEZNOSTI, DANIH POLJSKI S POGODBENIM POROŠTVOVOM V PRIMERU NAPADA NA NJENO OZEMLJE. ZARADI TEGA SEM POOBLASČEN, VASA EKSCLENCA, DA BO VLADA ZDRUŽENEGA KRALJESTVA BREZ ODLASANJA IZPOLNILA SVOJE ZAVEZNIŠKE OBVEZNOSTI DO REPUBLIKE POLJSKE, ČE NE BO NEMŠKA VLADA ZAGOTOVILA PRIPRAVLJENOSTI, DA USTAVI NAPAD NA POLJSKO, IN ČE NE BO DALA ZADOLŽLJIVIH ZAGOTOVIL, DA BO UMAKNILA SVOJE ČETE S POLJSKEGA OZEMLJA.« (AdG 4238)

Pol ure kasneje je noto z enako vsebino poslala Hitlerju tudi vlada francoske republike, ne

da bi postavila kak rok, kakor da bi čakala na Mussolinijevo posredovanje, za katerega je zaprosil francoski poslanik v Rimu, kakor smo videli iz Cianovega dnevnika. Vtem pa je Vrhovno poveljstvo Wehrmachta poslalo v svet že

PRVO DNEVNO VOJNO POROČILO OKW

Zvečer pa je Vrhovno poveljstvo vojske (das Oberkommando der Wehrmacht) že izdalo prvo vojno poročilo in odkrilo svetu, da so nemške sile začele svoj napad na Poljsko iz Slezije. Pomorjanskega in Vzhodne Prusije in 'na vseh frontah zaznamovale začetne uspehe'. Nemške enote, ki so prodirale z juga preko gora so dosegel četo Neumarkt (prip.: kjer ne najdem poljskih imen, uporabljaj nemška, ker uporabljaj nemške vire — prip. M. Kl.) — Sucha. Južno od Moravske Ostrave so prekoračile reko Olšo pri Tešinu. Južno od poljskega industrijskega bazena so prodrle v višino Katowic. Enote, ki so vpadle iz Slezije, so prodirale proti Čenstohovi in severno od nje. V tako imenovanem koridorju so se nemške sile bližale in dosegle Netze pri Naklu (Netze bei Nakel). Boji so se bili tesno pridu Grudziadzem. Nemške enote iz Vzhodne Prusije so prodrle globoko na poljsko ozemlje. Nemško letalstvo je bombardiralo vojaške naprave in letališča v Rahmlu (nem. ime), Putzigu (nem. ime), Grudziadzu, Poznaniu, Plocku (n. i.), Lodzu, Tomaszowu, Radomu (kjer je kasneje nastalo eno izmed nemških taborišč smrti (pr. M. Kl.), Rudu, Katowicach, Krakovu, Lvovu, Brestu, Terspolu, torej na vsem tedanjem poljskem ozemlju. Mimo tega je nemško letalstvo pomagalo pri napredovanju pehote z obstreljevanjem poljskih položajev in poljskih kolon ter prateža v zaledju na poti proti fronti. Nemška mornarica je zavzela položaje na Baltiku pred Gdanskim zalivom. Bombardirano je bilo tudi poljsko pristanišče Gdinja. (AdG 4201 C)

Rad bi še enkrat videl železarno

Janez Langerholc iz Binklja pri Škofji Loki v teh dneh praznuje dva visoka jubileja. Trilindeset let mineva od njegovega vstopa v komunistične vrste. Ob tem jubileju, ki pa se težko meri z življenjskim, vstopil je v 89. leto, so ga obiskali in mu izročili skromno darilo sekretar komiteja OK ZKS Škofja Loka Tine Kokelj, predsednik ZZB NOV Škofja Loka Mirko Tolar in predstavniki krajevnih organizacij Stara Loka.

Čeprav je že močno v letih, je Langerholc živo pripovedoval o težkem delu v jeseniški železarni in francoskih rudnikih in o svojem življenju.

»V Škofji Loki sem se izučil za čevljarja, vendar pri mojstru nisem dolgo ostal. Sedemnajst let mi je bilo, ko sem odšel na Jesenice. Delo sem dobil pri čevljarjem mojstru Stefanu Trojarju. Že po nekaj mesecih sem se vključil v socialdemokratsko stranko. Dobro se spominjam ustanovitve te stranke na Jesenicah. Anton Kristan iz Ljubljane je govoril na zboru. Precej pristašev je prišlo na zbor in še veliko več radovednežev. Verjetno so mislili, da se socialdemokrati razlikujejo od drugih ljudi.«

1906. leta se je Janez Langerholc zaposlil v železarni. Opravljal je najbolj težaška dela v žebljarni. Zaradi ropota je skoraj oglušel. Vse do konca prve svetovne vojne je

aktivno sodeloval v delavskem gibanju. Ko je bila 1919. leta ustanovljena na Jesenicah komunistična stranka, se ji je takoj priključil.

»Le malo nas je bilo, a smo kljub temu širili napredno misel med delavci. Ko je vlada partijo čez nekaj let prepovedala, smo morali v ilegalo.«

Bolezen je prisilila Langerholca, da je 1926. leta zapustil železarno. Nekaj časa se je ukvarjal s priložnostnim delom, a ker je moral preživljati ženo in šest otrok, se je podal za kruhom na Francosko.

»Zaposlil sem se v železnem rudniku v Algrange v deželi Moselle. Z vseh krajev in koncev delavci smo bili tam, zato tudi večje povezave med nami ni bilo. Vsak se je držal svojih rojakov. Spomladi 1928. leta se je delo v rudniku ustavilo. Delati smo le nekaj dni na teden in zaslu-

žek je bil slab. Zato sem se vrnil v domovino. Toda tudi doma ni bilo lahko dobiti dela. Vrsto let sem moral preživljati družno le s priložnostnim zaslužkom. Celo igrače sem delal.«

Otroci so zrastle in se zaposlili. Nekaj let pred vojno si je Langerholc postavil na Trnju pri Škofji Loki hišico. Toda le malo časa je bil na svojem. Že leta 1941 so ga Nemci pregnali, hišo pa popolnoma razbili. Kmalu za-

tem so sinova in hčerki odšli v partizane, enega sina pa so zaradi dela na terenu odgnali v Dachau. Po vojni se je vrnila hčerka iz partizanov in sin iz taborišča.

»Ker smo bili brez doma, sem ob agrarni reformi dobil hišo v Binklju. Prav tisto, v kateri sem bil rojen. Dodelili so mi tudi nekaj zemlje, da sva se z ženo laže preživljala. Imam majhno pokojnino. Nekaj časa sem še aktivno delal v družbenopo-

litičnih organizacijah na terenu. Sedaj ne morem več.«

In katera je njegova največja želja? Ob tem vprašanju stari mož kar zažari. »Tako rad bi še enkrat videl Jesenice z železarno. Pravijo, da je sedaj vse modernizirano in da težaškega dela skoraj ni več. In na Potoke bi rad šel. Tam sva s prvo ženo imela v najemu hišico. Najlih šest otrok je bilo tam rojenih. Morda še stojl.«

L. Bogataj

Ob visokem jubileju so Janeza Langerholca obiskali in mu izročili skromno darilo tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Škofje Loke in Stare Loke. — Foto: F. Perdan

Pogled nazaj in pogled naprej v Preddvoru

Prejšnji teden, 21. t. m., so se v gradu Hribu zbrali najagilnejši turistični delavci, da bi pregledali v letu 1971 opravljeno delo, hkrati pa se dogovorili o delu v letošnjem letu, ko bo domače turistično društvo slavilo 40. obletnico obstoja.

V prejšnjem letu — letu, ko se je Preddvor spominjal 900-letnice svojega obstoja — je bilo opravljenega toliko dela v prid preddvorskega turizma, kot še nobeno leto prej. Seveda je k uspehom pripomoglo zgledno sodelovanje turističnega društva s krajevnimi skupnostjo, s političnimi in družbenimi organizacijami, s šolo in vzgojnim zavodom pa tudi z gostinskimi podjetji Central, ki ima tu dva lepša hotela (Hrib in Bor), s podjetjem Jelovico in seveda z vsemi prebivalci kraja ter obrobni vasi.

Najvidnejši uspeh prizadevanj je cela vrsta asfaltiranih cest in ulic v Preddvoru, uređitev poti do bližnjih zaselkov in splošna turistična uređitev kraja (čistilne akcije, okrasitev oken s trajnim cvetjem, postavitve klopi ob sprehajalnih stezah, namestitve orientacijskih desk in kaziptov).

Močan poudarek k turističnemu značaju Preddvora so dale prireditve, ki so se skozi celo leto kar vrstile. Naj jih le nekaj naštejemo: nastopi domače in mladinske folklorne skupine, predavanja o zgodovini Preddvora in okolice ter o vrtnarstvu, koncerti pevskih ansamblov in zborov,

nastopi dramskih skupin, fantovščina v okviru kmečke ohceti, radijski in televizijski prenosi, izdaja razglednic, prospektov itd.

Skratka, delo preteklega leta je bilo pošteno opravljeno.

Kako pa vnaprej? Tudi o tem so se preddvorski turistični delavci na petkovi seji natanko pogovorili.

Predvsem se bo nadaljevala akcija za ureditev naselja, postavljene bodo dodatne klopi ob sprehajališčih in na razglediščih, urejeni bodo parkirni prostori na preddvorskem trgu, poskrbelli bodo, skupno s prebivalstvom, za hortikulturno ureditev okolja in hišnih fasad, uređili bodo izletniška nota k Staremu gradu, proti Jakobu in h Kokri. Poskrbeli bodo za varstvo naravnega okolja, posebno za nasad starih eksotičnih dreves nad gradom Hrib.

Preddvorjani nameravajo v tem letu izdati tudi obsežen turističen vodnik po Preddvoru z zgodovinskimi podatki in opozoriti na dragocene umetniške slikarije v bližnjih cerkvah (Breg, Mače, Jakob, Tupaliče). Največja krajevna prireditve pa bo slovesna počastitev 40-letnice obstoja preddvorskega turističnega društva.

Zelo pozitivna misel, ki je bila sprožena na petkovi seji, je pripravljenost Preddvorjanov za pristrčno in sosedsko sodelovanje s turističnimi društvom na bližnji Beli. — Vsekakor zanimivi in zares plod-

nj seji so poleg domačih turističnih delavcev prisostvovali tudi novi preddvorski »domačini« Miha Marinko, Franc Puhar-Ac in inž. Franc Perovšek, predsednik in tajnik Gorenjske turistične zveze, predsednik krajevnih skupnosti, predstavnik podjetij, šol in zavodov ter drugi.

Želimo, da bi Preddvor spet dobil sloves zdravega, čistega in urejenega letoviškega kraja — kakršnega je že imel še v prejšnjem stoletju.

C. Z.

Čevljarna RATITOVEC Železniki

sprejme v delovno razmerje:

1. 20 delavk za pomožna dela v šivalnici, možnost priložitve za šivalko;
2. več vajencev za industrijskega čevljarja.

Podjetje stanovanj ne nudi, sodeluje pa nad polovico pri financiranju prevozov delavcev. Osební dohodek po pravilniku podjetja. Prijave pošljite pisмено ali ustno na upravo podjetja do 5. februarja 1972.

Boljši nedeljski mladinski plesi

Nedeljski plesi v Kranju so prišli v slepo ulico. Tega se je zavedlo tako vodstvo plesne šole kot tudi Zveza mladine in pa ZKPO v Kranju. Na zadnji skupni seji so se zmenili, da je treba nedeljske mladinske plesne dvigniti na kulturnejši nivo. Napak bi bilo razumeti to željo po kulturnejši zabavi mladine kot korak nazaj ali celo staromodnost. Vsak, kdor je videl te zadnje nedeljske plesne, pa bo razumel, da se tako ni več dalo. Mladina, ki je hotela res plesati in se dostojno zabavati, zadnje čase sploh ni več hodila na te plesne in so zato raje plesali v Ljubljani. Pritoževali so se tudi tečajniki iz plesne šole, saj znanja, ki so ga dobili v šoli, niso mogli na takih plesih uporabljati, pa tudi vsi drugi, ki pojmujejo ples kot šport niso bili z enostranskimi plesi zadovoljni.

Ne nazadnje pa je bila tudi precej visoka vstopnina kriva, da je bilo med nedeljskimi obiskovalci najmanj dijakov kranjskih srednjih šol. Nič ni čudnega, da je zaradi vsega tega upadlo tudi zanimanje za plesne tečaje, saj je letos le kakih dvajset tečajnikov. Posredno pa je na ta način bil prizadet tudi kranjski plesno športni klub, saj novi člani prihajajo prav iz vrst tečajnikov plesne šole.

Kulturnim delavcem Kranja seveda ni vseeno, da je postal nedeljski ples zabava neprimerna za mladino. Za začetek je ZKPO sklenila pomagati z denarjem. V letošnjem letu plesna šola ne bo več sama plačevala najemnine za prostore v Delavskem domu. Organizacijo nedeljskih plesov bosta spet prevzela plesna šola in pa plesni športni klub, saj dosedanja organizacija v rokah privatnika ni bila zadovoljiva. Z dobrim orkestrom in pa nizko vstopnino bi plesna šola rada privabila na nedeljski ples vse mlade, ki znajo plesati in bi se pri tem tudi radi dostojno zabavali. Nikakor pa ni s tem rečeno, da bodo plesji »poštirkani«, če orkester ne bo igral izključno beat glasbe. Plesni športni klub bo pripravil za vsak nedeljski ples tudi program. Da bo ta težavnejši začetek

kar najbolj gladko stekel, bo vsak nedeljski ples vodil tudi plesni učitelj. V programu pa bodo sodelovali člani plesnega kluba, pionirji iz plesne šole itd. Razmišljajo pa tudi o tem, da bi program še razširili in popestrili z modnimi revijami, nastopi folklornih skupin, raznimi tekmovanji in podobno. Prvi tak nedeljski ples bo že naslednjo soboto.

L. M.

Ijubljanska banka

Kranjske opekarne Kranj

1. VK električarja — vodjo delavnice
2. KV električarja v obratu
3. KV mehanika s poznavanjem diesel motorjev
4. voznika kombija
5. stenodaktilografa

Pogoji:

pod 5.: srednja strokovna izobrazba ESS ali 4-letna administrativna, oz. dvoletna administrativna šola z ustrežno prakso.

Osební dohodki po samoupravnem sporazumu. Stanovanj podjetje nima.

Pisnene prijave predložite upravi podjetja v Kranju na Skali 5. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

jubilejna mešanica BRAVO

ŠPECERIJAZ BLED 15

NAGRAJUJE Z UŽITKOM IN POČITNICAMI NA MORJU

Tekmovanje v veleslalomu

Pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta Radovljica bosta TVD Partizan in športno društvo Elan Begunje v nedeljo, 30. januarja, ob 9.30 pripravila občinsko sindikalno tekmovanje v veleslalomu na smučiščih v Krpinu pri Begunjah. Člani

in članice sindikalnih organizacij iz radovljiške občine bodo razvrščeni v pet kategorij. Proga za tekmovalke bo dolga 800 metrov in bo imela 150 metrov višinske razlike, proga za tekmovalce pa bo dolga 1000 metrov in bo imela 200 metrov višinske razlike.

A. Z.

založba mladinska knjiga

V zbirki LEVSTIKOV HRAM je izšel
španski južnoameriški roman

Gabriel Garcia Marquez:

STO LET SAMOTE

Roman je dosegel v Latinski Ameriki neverjeten uspeh in je preveden že v več kot dvajset jezikov. Z njim se je pisatelj Gabriel Garcia Marquez uvrstil v krog največjih latinsko ameriških književnikov.

Napisana je z brezhibno tehniko in razviharjeno domišljijo nam knjiga prikazuje življenje v kolumbijski vasi Macondo. Pred nami se razgrne vrtljak usod družine Josea Arcadia Buendia, ki je z ženo Ursulo in nekaj tovariši zapustil civiliziran svet in v nenaseljeni divjini ustvaril Macondo. Sam umre privezan na kostonjevo drevo, potem ko se mu je omračil um. Njegova naselbina pa raste in se razvija, doseže vrhunec in propade, ko požro mravlje zadnjega potomca in ko biblična povodenj zbrše z zemlje Macondo — ta svet v malem, ki mu je bilo usojeno samo sto burnih a samotnih let.

Knjigo je prevedla Alenka Bole-Vrnbec. Cena 75 din.

Zbirka LEVSTIKOV HRAM obsega:

Anton Ingolič: PRETRGANA NAVEZA, 79 din
Gabriel Garcia Marquez: STO LET SAMOTE, 75 din
Slobodan Novak: VONJAVE, ZLATO IN KADILLO (pred izidom)
Thomas Hardy: DALEČ OD PONORELEGA SVETA (pred izidom)

Komplet vseh štirih knjig velja 240 din, posamezne knjige so dražje.

Če naročite vse štiri knjige, lahko odplačujete v obrokih, posamezne knjige je treba plačati naenkrat. Naročila sprejemajo vse knjigarne, zastopniki in poverjeniki, akviziterji in Mladinska knjiga, Oddelek za prodajo po pošti, Ljubljana, Titova 3.

NAROČILNICA

Podpisani(a)

natančen naslov

zaposlen(a) pri

štev. osebne izk.

izdane od

neprekidno naročam:

1. zbirko LEVSTIKOV HRAM 71 za 240 din (4 obroki)
2. knjigo STO LET SAMOTE za 75 din (1 obrok)
3. knjigo PRETRGANA NAVEZA za 79 din (1 obrok)

(Obkrožite ustrezno številko!)

Znesek 240 din (oziroma 75 din, oz. 79 din) bom plačal — naenkrat — v 4 zaporednih obrokih po 60 din — po prejemu računa in položnice na tekoči račun Mladinske knjige, Ljubljana, 501-1-30/1.

(Neustrezno prečrtaj!)

Datum:

Podpis:

Otvoritev bo 1. avgusta

Preteklo nedeljo so imeli gasilci v Podbrezjah redni letni občni zbor. Pregledali so, kaj so naredili v preteklih letih in se pogovorili za bodoče.

Lani se je Podbrežanom uresničila dolgoletna želja. Z velikim prizadevanjem članov gasilskega društva in prostovoljnimi prispevki vseh vaščanov so postavili nov gasilski dom. Članj društva so pri gradnji doma opravili 3368 prostovoljnih delovnih ur. Nič slabše se niso odrezali lastniki traktorjev, ki so za dom vozili 1555 ur. Les

potreben pri gradnji pa so darovali lastniki gozdov. Če bi vse to spremenili v denar, bi dobili vsoto prek 80.000 dinarjev.

Letos bodo gasilski dom v Podbrezjah dogradili in ga opremili. Računajo, da bo otvoritev 1. avgusta. S tem bodo z delovno zmago praznovali občinski praznik.

Najbolj so se pri gradnji novega doma prizadevali člani odbora gasilskega društva Podbrezje, predvsem pa predsednik Jaka Seljak. Na občnem zboru so bili vsi ponosno izvoljeni.

Turistična
agencija
Jesenice,
tel. 81-673

organizira:

vsakodnevne prevoze z udobnimi avtobusi mercedes s klima napravami last Slavnika Koper

Na drsalno revijo v Celovec, 4. - 13. 2. 72

ODHODI AVTOBUSOV Z JESENIC 5., 6. IN 13. FEBRUARJA OB 8. URI ZJUTRAJ ZA MLADINSKI PREDSTAVI, 4. IN 7. FEBRUARJA OB 8. URI ZJUTRAJ TER 8., 9., 11. IN 12. FEBRUARJA OB 14.30.

CENA PREVOZA IN VSTOPNIC:

I. kat.	110 din;
II. kat.	102,50 din;
IV. kat.	87,50 din.

ZA MLADINSKI PREDSTAVI ZNASA CENA ARANŽMAJA NE GLEDE NA CENO VSTOPNICE 65 DIN, ZA ODRASLE PA 87,50 DIN.

Informacije in prijave v poslovalnici
»Inex Turist« Jesenice.

PETROL LJUBLJANA Poslovna enota Ljubljana

razglašča prosto delovno mesto

снаžilке

s skrajšanim delovnim časom
za bencinski servis v Radovljici

Ponudbe pošljite na naslov:
Petrol, Ljubljana, Poslovna enota Ljubljana, Prešernova c. 42.

mali oglasi

PRODAM

Prodaj stojčč VRTALNI STROJ in enofazni ELEKTROMOTOR 037 kW. Britof 153, Kranj 309
 Prodaj PRASIČA za zakol. Predoslje 64, Kranj 335
 Prodaj globok OTROSKI VOZICEK. Stular Zdenka, Kranj, Moša Pijade 5 336
 Prodaj KRAVO s teletom. Sp. Gorje 39, Zg. Gorje 337
 Prodaj suhe SMREKOVE PLOHE. Zg. Lipnica 16, Kamnena gorica 338
 Prodaj 11 let starega KONJA ali zamenjam za mlajšega. Cepulje 6, Kranj 339
 Prodaj 200 kg težko SVILNO. Češnjevok 3, Cerklje 340
 Ugodno prodaj dobro ohranjene VZMETNICE jogi in triidelne VZMETNICE. Stara cesta 3a, Kranj 341

MOTORNÁ VOZILA

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1965. Sifrar, Češnjica 21, Železniki 351
 Zamenjam novo MOTORNO KOLO tomos za FIAT 750 v voznem stanju. Ponudbe poslati pod »student« 352
 Ugodno prodaj TAM 4500 kasonar po generalni. Čebulj Slavko, Breg 7, Komenda 353
 Prodaj FIAT 600. Dragan Stane, Valjavčeva 5, Kranj

STANOVANJA

Prodaj STANOVANJE v pritličju. Informacije pri Alojzu Subicu, Skofja Loka, Kamnitnik 12 321
 Dekle išče SOBO v Kranju ali bližini. Informacije na telefon 85-572 354

Ijubljanska banka

Prodaj PRASIČA za zakol. Hraše 4, Preddvor 342
 Prodaj PRASIČA za zakol. Zabnica 37 343
 Prodaj kombinirano PEČ za kopalnico. Udovič Franc, Cesta na Klanec 51, Kranj 344
 Ugodno prodaj dobro ohranjeno kompletno SPALNICO z žimnicami. Kranj, Gregorčičeva 15 345
 Prodaj tri mesece starega PSA šarplaninca. Jerala, Straziška 10, Kranj 346
 Prodaj tri mesece stare PSE novofundlandce z rodovnikom. Demšar Silvo, Sorška cesta 30, Skofja Loka 347

POSESTI

Prodaj novo HIŠO z vrtom in garažo v okolici Tržiča. Naslov v oglasnem oddelku 284
 Od Skofje Loke do Radovljice kupim starejšo HIŠO (lahko s starejšo osebo). Naslov v oglasnem oddelku 355

ZAPOSLITVE

Iščem ZIDARJA za gradnjo stanovanjske hiše. Naslov v oglasnem oddelku 356

KUPIM

Kupim enofazni BETONSKI MESALEC. Križnar Janko, Senčur, Pipanova 4 348
 Kupim suhe SMREKOVE DESKE 20 mm. Rožman, Ješetova 36, Kranj 349
 Kupim CISTERNO do 3000 litrov. Cesta na Klanec 49, Kranj 350

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, malooglašna in naročniška služba 22-152. — Naročnišna: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

IZGUBLJENO

21. januarja sem našel v Kranju DENARNICO z nekaj denarja brez dokumentov. Oddana je bila na PM.
 Od Tekstilne šole do mesta Kranj sem izgubila črno TORBICO. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na naslov, ki je v zdravstveni knjižnici 358

PRIREĐITVE

GASIŠKO DRUŠTVO GORENJA VAS priredi 30. januarja ob 16. uri veliko VESELIČO v domu TVD Partizan. Vabljeni! 361

OBVESTILA

Urbanc Marko iz Žiganje vasi št. 23 preključujem, da sem obdolžil Urbanc Marjano iz Žiganje vasi št. 57, da me je prijavila zaradi nedovoljenega žaganja lesa 362

**PROJEKTIVNO
 PODJETJE
 KRANJ**
 CESTA JLA 6/I
 (nebotičnik)

IZDELUJE
 NACRTE ZA
 STANOVANJSKE
 HIŠE
 IN VSE
 VRSTE
 OSTALIH
 GRADENJ

Zahvala
 Ob boleči izgubi mojega plemenitega moža in našega očeta
Joža Štefeta
 se zahvaljujemo vsem, ki so našega dobrega moža in očeta spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se za izraze sožalja in za poklonjeno cvetje. Srčna hvala č. duhovščini, dobrima sosedoma in vsem, ki so ga v najtežjih trenutkih obiskovali.
 Globoko žalujoča žena, hčerka in sinova z družinami
 Sebenje, 22. januarja 1972

Sporočamo žalostno vest, da nas je po kratki in hudi bolezni za vedno zapustil naš dobri mož in oče
Aleš Stare
 Petrovčev ata iz Hrastja
 Pogreb pokojnika bo v četrtek, 27. januarja, ob 15. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Senčur.
 Zalujoči: žena in otroci z družinami.
 Hrastje, 25. januarja 1972

KINO

Kranj CENTER
 27. januarja jugoslov. barv. film V GORI RASTE ZELEN BOR ob 16., 18. in 20. uri
 28. januarja jugoslov. barv. film V GORI RASTE ZELEN BOR ob 16. in 20. uri

Kranj STORZIC
 27. januarja franc. barvni film NAPACEN STREL ob 16., 18. in 20. uri
 28. januarja amer. barvni film CJAMANGO ob 16., 18. in 20. uri

Tržič
 27. januarja mehiški barv. film MONTEZUMOV ZAKLAD ob 18. in 20. uri
 28. januarja franc. barv. CS film DOKTOR V RDECEM PLASČU ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM
 27. januarja amer. barvni film CRNI ŠERIF ob 18. in 20. uri
 28. januarja premiera amer. barv. VV filma TAKO SE NE RAVNA Z ZENSKAMI ob 18. in 20. uri

Radovljica
 26. januarja angl. barvni film URAD ZA UMORE ob 18. uri, jugoslov. barv. film BALADA O OKRUTNEM ob 20. uri

27. januarja angl. barvni film URAD ZA UMORE ob 20. uri
 28. januarja jugoslov. barv. film BALADA O OKRUTNEM ob 20. uri
Jesenice RADIO
 26. januarja franc. barvni film REKRUT

27. januarja amer. barvni film SAM WISKY
 28. januarja amer. barvni film BOJEVITA DEKLICA

Jesenice PLAVZ
 26. januarja amer. barvni film SAM WISKY
 27. januarja amer. barv. CS film VELIKA LJUBEZEN ISIDORE DUNCAN

28. januarja amer. barv. CS film VELIKA LJUBEZEN ISIDORE DUNCAN
Dovje Mojstrana
 26. januarja amer. barvni film POISCI SI PROSTOR, DA UMRES

Kranjska gora
 27. januarja franc. barvni film REKRUT
Javornik DELAVSKI DOM
 26. januarja amer. barv. CS film VELIKA LJUBEZEN ISIDORE DUNCAN

Skofja Loka SORA
 26. januarja amer. barvni film SMESNE STVARI SO SE ZGODILE NA POTI V FORUM ob 18. in 20. uri
 27. januarja italij. barvni film SILVA IN LJUBEZEN ob 20. uri

28. januarja italij. barval film SILVA IN LJUBEZEN ob 18. in 20. uri
Železniki OBZORJE
 26. januarja italij. barvni film SILVA IN LJUBEZEN ob 20. uri

28. januarja amer. barvni film EN VEČER — EN VLAK ob 20. uri

**PRESERNOVO
 GLEDALIŠČE**
 PETEK, 28. januarja, ob 19.30 v Kropi — B. Behan: TALEC

Popravek

V članku, ki je bil objavljen v Glasu z dne 22. 1. 1972 pod naslovom »Epilog podkupninam«, je nekaj napak, ki niso v skladu z ustno obrazložljivo sodbo.

Pri obrazložitvi izrečene sodbe je sodišče kot olajšilno okoliščino pri odmeri kazni Romihu upoštevalo njegov odnos do dejanja in sodelovanja v postopku pri odkriva-

nju vseh teh kaznivih dejanj ter je pogojna kazen Romihu le rezultat nižje zagrožene kazni (zapor), kot pri ostalih dveh obdolženih (strogi zapor do 5 let), odnos Romiha do kaznivega dejanja in njegovo priznanje in obžalovanje in njegovo sodelovanje pri odkrivanju teh kaznivih dejanj ter ostalih olajšilnih okoliščin.

Gospodarski položaj sam in podkupljivost partnerjev, o katerem je v javnosti veliko

govora, pa je sodišče v obrazložitvi omenilo kot razlog, zaradi katerega je bilo potrebno pri odmeri kazni vsem obdolženecem iz generalno preventivnih ukrepov izreči primerno ostre kazni.

V svoji obrazložitvi sodbe je sodišče obsodilo obdolženca, ki so ta kazniva dejanja storili, ne pa gospodarskega sistema, kot bi se to lahko dvosmiselno tolmačilo iz navedb v članku »Epilog podkupninam«.

Občinsko sodišče v Kranju

Zahvala

Ob izgubi dobrega moža, očeta in starega očeta

Franca Erjavca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se gasilcem, upokojencem, zastopnikom kolektivov Tekstilindus obrat II, Sava in Creina, pevcem, zvonarjem in duhovščini. Zahvaljujemo se vsem za darovane vence, cvetje in za izrečena sožalja.

Zalujoči: žena Zofija, sinova Stane in Franci z družinama in sin Cvetko

Senčur, 21. januarja 1972

Sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano za vedno zapustil

Ivan Petrič

direktor podjetja

Pogreb pokojnika bo v sredo, 26. januarja, ob 15.30 iz mrliške vežice na kranjskem pokopališču.

Sodelavci bodo ohranili svojega dolgoletnega direktorja v trajnem in lepem spominu.

Delovni kolektiv kinopodjetja Kranj

Kranj, 24. januarja 1972

V globoki žalosti sporočamo, da nas je mnogo prezgodaj nenadoma zapustil moj mož, naš oče, brat in stric

Ivan Petrič

direktor kinopodjetja v Kranju

Od nepozabnega pokojnika se bomo poslovili v sredo, 26. januarja, ob 15.30 iz mrliške vežice na kranjskem pokopališču.

Neutolažljiva žena Nada s sinom Janezom in hčerko Nevenko, brat Rudi z družino, družini Slovencec in Sitar ter drugo sorodstvo

Kranj, Ljubljana, Zagreb, Radovica in Krupa, 25. januarja 1972

nesreče

IZSILJEVANJE PREDNOSTI

V petek, 21. januarja, popoldne je na cesti drugega reda v Starem dvoru pri Škoflji Loki voznik elsterne Jože Tomšič iz Ilirske Bistrice pri vožnji z neprednostne na prednostno cesto izsiljeval prednost pred voznikom osebnega avtomobila Jankom Miklavčičem iz Srednjega Brda. Miklavčič je bil na praktični vožnji z instruktorjem Alojzom Frelihom iz Škoflje Loke. V trčenju je osební avtomobil odbilo kakih 14 metrov nazaj na skrajni rob vozišča, kjer se je vnel. Voznik Miklavčič je bil v nesreči ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

NEZGODA NA PREHODU ZA PESCE

V petek, 21. januarja, zjutraj je na cesti prvega reda na Jesenicah voznik osebnega avtomobila Niko Bernard z Jesenic zadel na prehodu za pešce Stanka Krivca z Bleda. Voznik Bernard je pred prehodom za pešce sicer zmanjšal hitrost, vendar pa, ko je z desno stranjo zadel pešca, je odpeljal naprej. Pešec je bil lažje ranjen.

NEZGODA PRI SREČANJU

Na Cesti JLA v Kranju je v soboto, 22. januarja, nekaj pred šesto uro zjutraj voznik osebnega avtomobila Anton Krlež iz Kranja vozil od Kokrlce proti Kranju. Pri vojašnici se je srečal z neznanim osebnim avtomobilom, ki pri srečanju ni zasenčil luči. Takoj po srečanju pa je voznik trčil v Mihaelo Kamenček, ki je hodila po desni strani ceste. Huje ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

TRČENJE NA POLEDENELI CESTI

Na Koroški cesti v Kranju je v soboto, 22. januarja, dopoldne voznik Janko Hočevar iz Ljubljane vozil proti Naklem. Na poledeneli cesti pa ga je zaneslo na levo stran ceste prav pred avtomobil, ki ga je vozil Vito Praprotnik iz Ljubljane. V trčenju je bil huje ranjen 10-letni Janko Hočevar, sopotnik v Hočevarjevem avtomobilu. Škode na vozilih je za 40.000 din.

NEZGODA NA NEZAVAROVANEM ŽELEZNIŠKEM PREHODU

V ponedeljek, 24. januarja, ponoči je s poljske poti pripeljal na nezavarovan železniški prehod pri nekdanji železniški postaji Zabnica voznik osebnega avtomobila Janez Bizjak iz Mavčič. Voznik je zapeljal na tire ne da bi se prepračil, če je pot prosta. Iz škofjeloške smeri pa je prav tedaj pripeljal brzi tovorni vlak in trčil v Bizjakov avtomobil. Voznik je bil v nesreči lažje ranjen, škode na avtomobilu pa je za 7500 din.

L. M.

s sodišča

Stroge kazni za grabež srebrne žice

Petčlanski senat okrožnega sodišča v Kranju pod predsedstvom sodnika Lojzeta Cuznarja je v ponedeljek na javni sodni obravnavi obsodili Janeza Kavaša iz Kranja, starega 22 let, in Milana Pirca iz Kranja, starega 21 let, zaradi kaznivega dejanja grabeža in dvoje kaznivih dejanj velike tatvine. Obtožena sta bila, da sta v noči na 2. november lani vlomila v skladiščne prostore tovarne Iskra v Kranju in si prilastila 75 kg srebrne žice različnih dimenzij. Sodišče je Janeza Kavaša in Milana Pirca obsodilo tudi zaradi vloma v prostore keglišča Stari Mayer v Kranju v oktobru lani in zaradi vloma v trgovino Krka v vasi Zupelovec blizu Bizeljskega. Janez Kavaš je bil obsojen na šest let strogega zapora, Milan Pirca pa na 4 leta strogega zapora.

V obrazložitvi sodbe je predsednik sodnega senata po udaril, da so se za visoke predne kazni odločili, ker sta se obtožena za kaznivo dejanje grabeža odločila načrtno. Sodišče ni moglo upoštevati dejstva, da je škoda povrnjena to je, da so žice našli, pač pa je upoštevalo kot obtežilno okoliščino, da sta obtožena vedela, kako vredno kovino imata in sta jo seveda hotela prodati. Ukradene srebrne žice je bilo za 8,6 milijona starih din. O višini kazni je ne nazadnje vplivalo tudi to, da je bil Kavaš že kaznovan, Pirca, ki pa še ni bil kaznovan, pa je sodišče oprostilo obtožbe, da bil v tovarni Iskra vzel 4 kg težko ploščo srebra.

L. M.

Atletske peterice AK Triglav

V nadaljevanju objavljanja moških peteric AK Triglava si oglejmo še preostale teke in pa tehnične discipline. Pri tekih na srednje in dolge proge klub v kvaliteti in množičnosti močno šepa, kar pa ne velja za tehnične discipline, kjer je povprečje prvih petih zelo dobro. Med vsakih prvih pet v posameznih tehničnih disciplinah je opaziti vsestranskega Dušana Prezlja, ki ima vse zasnove za nekoč dobrega desetero-bojca.

5000 m
17:23,6 Šmid Lojze
10.000 m
37:09,8 Šmid Lojze
110 m ovire
15,7 Kaštivnik Tone
15,9 Prezelj Dušan
16,4 Bitenc Lado
17,3 Fister Franc

V Stražišču odslej ŠD »Sava«

»Z večjo disciplino bomo dosegli še boljše rezultate,« je dejal v svojem poročilu predsednik TVD Kranj Miha Kramar na letni konferenci društva. Kljub dobri uspehom v pretekli sezoni pa društvo na desnem bregu Save ni zadovoljno z nekaterimi delovnimi organi Kranja. Tako so po enoletnem premoru spet prevzeli v svoje roke vse športne objekte v Stražišču — lani jih je v svoje roke prevzel zavod za izgradnjo športnih objektov Kranj. Ker le-ti po obojestranskih napakah niso dovolj skrbeli za športne objekte v Stražišču, je občini zbor soglasno sklenil, da v oskrbo spet sam prevzame vse te objekte. Iz poročil predsednikov vseh šestih klubov, ki jih je združeval dosežani TVD Kranj, je razvidno, da so v svojem športnem delu dosegali lepe uspehe.

Nogometaši, ki imajo v svojih vrstah 110 registriranih članov, so med mladinci letos dosegli prvo mesto za pokal maršala Tita za področje Gorenjske, v članski vrsti pa so v prvem delu na odličnem — z zaostankom ene točke — drugem mestu za Ranch boysi.

V rokometnem klubu je 50 članov. Kljub temu, da imajo že dotrajano asfaltno prevleko, se enakovredno borijo v moški LRCL in prvi ter drugi gorenjski ligi. Njihovo igrišče je res dotrajano, saj je nevarno za težje poškodbe.

Namiznoteniški igralci se pritožujejo, da nimajo trenerjev za pionirje in naraščaj. Res je, da so klub zapustili bivši igralci, ki so predstavljali kvaliteten vrh slovenskega namiznega tenisa. Od stare garde je ostal edinole Anton Novak, ki je med posamezniki B skupine postal republiški prvak. Za nadaljnje delo bi morali pridobiti spet čim več bivših igralcev namiznega tenisa.

Kolesarji, ki se bodo letos po nepotrjenih vesteh borili za četrto mesto med jugoslovanskimi klubi, v lanski sezoni niso držali križem rok. Udeležili so se 61 dirk v SFRJ, med najboljšimi pa so bili Tulipan, Zagar, Smolkovič in Ribnikar. Med turisti pa je bil najboljši Demšar.

Telovadni klub se bori s podobnimi težavami kot igralci namiznega tenisa, saj jim manjka vodnikov pri pionirjih in naraščaju. Čeprav imajo zastarelo orodje, pa še vedno redno trenirajo nad 120 članov vseh vrst.

Košarkarji, ki so po ogorčeni borbi ostali v II. republiški ligi, imajo v svojih vrstah le 22 predstavnikov. Za bodoče so sklenili, da bodo v svoje vrste sprejemali tudi pionirje in mladince.

Letos je za TVD Kranj spet prelomnica. Od petkovega občnega zbora se je društvo — po razgovorih s tovarno Savo — preimenovalo v športno društvo »Sava« Kranj. Vsi prisotni so soglasno podprli predlog bivšega upravnega odbora, ki ga bo še nadalje vodil predsednik Miha Kramar.

Mlademu Bitencu se je uspelo prebiti med prve tri.

400 m ovire
56,4 Kaštivnik Tone
61,1 Sagadin Milan

Čeprav ni nobeden od njiju specialist za to disciplino, sta oba rezultata dokaj dobra.

1500 m zapreke
4:29,0 Vegnuti Tone
5:17,2 Jere Jože

3000 m zapreke
9:54,2 Vegnuti Tone

Dve naporni disciplini imata samo dva predstavnika.

hoja 10 km
68:08,0 Delavec Zvone

Ta disciplina se v Kranju in nasploh na Gorenjskem še ni udomačila.

višina
207 Prezelj Dušan
198 Prezelj Marko
190 Milek Polde

185 Dvoržak Zdravko
185 Prezelj Darko

Zelo kvalitetna disciplina. Prezelj Dušan se počasaj približuje Milekovim 213. Vsi, razen Mileka, skačejo nov stil fosbery.

daljavo
7,49 Milek Polde
7,25 Prezelj Dušan
7,21 Udovč Slavko
6,90 Fister Franc
6,52 Kaštivnik Tone

Milek je s tem rezultatom izboljšal devet let star slovenski rekord Romana Leška.

troskok
15,11 Prezelj Dušan
13,17 Fister Franc
12,76 Prezelj Darko
12,56 Prezelj Marko
11,46 Fister Matej

Tudi Prezelj je s tem rezultatom izboljšal slovenski rekord, ki ga je prej imel Milek.

palica
4,10 Fister Franc
4,00 Konec Lado
3,50 Kaštivnik Tone
3,40 Prezelj Dušan
3,20 Milek Polde

Sam vrh je v jugoslovanskem merilu dokaj dober.

krogla
14,86 Satler Jože
12,86 Fister Matej
12,39 Fister Franc
12,06 Pristov Bogdan
12,02 Konec Lado

Za Satlerja velja načelo: prišel, videl, zmagal. Čeprav ne more aktivno trenirati, pa je v rezultatih več kot dober.

kopje
61,21 Fister Franc
53,14 Kaštivnik Tone
51,95 Fister Matej
50,90 Prezelj Dušan
47,76 Sagadin Milan

Po dolgih letih vladanja v kopju Mateja Fistra, ki se je sedaj posvetil trenerskemu poslu, ga je zamenjal njegov brat Franc.

disk
42,49 Prezelj Dušan
41,42 Konec Lado
41,35 Pajk Peter
40,68 Prezelj Zvone
40,40 Fister Franc

Videli smo že, da je Dušan Prezelj odličan v skokih, soliden v tekih na kratke proge; dokazal pa je tudi, da je dober metalec.

kladivo
44,68 Prezelj Dušan
44,61 Pristov Bogdan
44,22 Satler Jože
39,40 Azman Jože
34,87 Premrov Darko

Tudi tukaj je Dušan Prezelj mnogim prekrizal račune. Prof. Azman je navzlic letom zelo soliden.

Deseterboj
6697 točk Fister Franc
6516 točk Kaštivnik Tone

Obadva sta v jugoslovanskem merilu zelo visoko, Fister je bil kandidat za balkanske igre, ki se jih zvradi poškodbe ni mogel udeležiti. Kaštivnik pa je bil tretji na državnem prvenstvu.

Mednarodni skoki v Dupljah

TVD Partizan Duplje bo v nedeljo prireditelj drugega odprtega prvenstva Gorenjske v smučarskih skokih za mlajše in starejše pionirje. Obenem bo

tudi prvo mednarodno prvenstvo Dupelj na 25-metrski skakalnici.

Tekmovanje se bo pričelo ob 13.30.

Z naših smučišč

Sankanje — Za republiške naslove so se potegovali tudi sankarji. Med članicami enosedi je bila najboljša Tolar (Alples), med mladinkami pa Petelinkar (Sora). V konkurenci starejših članov je bil najboljši Veber (Sora), med člani pa Valjavec (Tržič). Med mladinci je zmagal Marn (Tržič), med članskimi dvosedi sta bila najboljša Meglič in Janc, med mladinci pa Carman in Arčon (Sora).

Na preurejeni sankarški progi v Podljubelju pa je bil TVD Partizan Tržič prireditelj 3. mednarodnega tekmovanja. Zmagovalci — članice: 1. Tišler (Tržič), mladinke: Perko (Tržič), starejši člani: M. Miklavčič (Idrija), člani: Ulčar (Jesenice), mladinci: Trippol (Celovec), dvosedi — člani: Zupan-Lombar (Begunje).

Smučarski teki — V Zlebeh nad Medvodami je bilo tekmovanje v spomin na tekača Isteniča. Zmagovalci — mlajše pionirke: Vidmar (Dol), starejše pionirke: Toplak (Maribor), starejši pionirji: Soršek (Maribor), mlajše mladinke: Fister (Triglav), starejše mladinke: Bešter (Triglav), članice: Pavlič (Lovrenc), starejši mladinci: Kolar (Lovrenc), mlajši člani: Gortnar (JLA), člani: Kobalica (Gorje).

V Ihanu pa je ob rekordni udeležbi nad 140 tekačev spet zmagal v članski konkurenci Gorjan Kobalica. Ostali zmagovalci: mlajše pionirke: Pogačnik (Ihan), mlajši pionirji: Robač (Fužinar), starejše pionirke: Toplak (Maribor), starejši pionirji: Cvajnar (Olimpija), mlajši mladinci: Gabor (Maribor), starejši mladinci: Mrzel (Fužinar), mlajši člani: Ložar (Dol).

V Paluzu je bilo veliko mednarodno tekmovanje za pokal Julijske krajine. Med člani v teku na 15 km je bil Jugoslovian Dornik odličen peti, medtem ko se z istim mestom med mladinci na 10 km ponaša Jeseničan Tajnikar.

Na mednarodnih tekmah v klasičnih kombinacijah v Reit im Winklu je članska štafeta Jugoslavije v postavi Mlinar, Simnic, Kerštajn zasedla deseto mesto. V nordijski kombinaciji pa je bil Kranjčan Gorjanc osmi.

Skoki — Na slovenskem prvenstvu v Mirni za mlajše mladince je bil najboljši Tršar pred Turkom (oba Logatec), tretji je Zupan (Jesenice), četrti pa Ribnikar (Križe).

Na 40-metrski skakalnici v Mirni je bilo tradicionalno meddruštveno tekmovanje. Med člani je bil najboljši Pečar (Jesenice) pred Grosarjem (Triglav), v konkurenci starejših mladincev je zmagal Poljanšek (Ziri), med mlajšimi mladinci je bil najboljši Turk (Logatec), medtem ko je bil zmagovalec med pionirji Jenko (Križe).

Alpske discipline — Smučišča na Golteh in v Kranjski gori sta bili prizorišče letošnjega obračuna za republiške naslove med mlajšimi in starejšimi mladinci. Medtem ko je bila udeležba na Golteh odlična, se je tokrat v Kranjski gori predstavilo malo starejših mladincev.

Naslove med mlajšimi mladinci in mladinkami so osvojili: mladinke — v vseh treh disciplinah je na Golteh zmagala članica mariborskega Branika Cerpez, med mladinci pa so v posameznih disciplinah bili najboljši v smuku Höccl, v slalomu Magušar ter v veleslalomu spet Höccl (Fužinar).

V Kranjski gori pa je v slalomu med mladinkami zmagala Pirnar (Novinar), med mladinci pa je bil najuspešnejši Gorišek (Radovljica); v veleslalomu je prvo mesto osvojila Pirnar, med mladinci pa zmagovalec slaloma Gorišek.

Hokej na ledu — V nadaljevanju republiškega prvenstva v hokeju na ledu so Tržičani doma premagali Prevoje s 6:1 (2:1, 0:0, 4:0), medtem ko so Triglavani katastrofalno pregazili igralce Gorenja z 10:2 (2:1, 3:1, 5:0).

Se nekaj dni in polletne počitnice se bodo iztekle. Sto in sto učencev odrzli vsak dan s smučkami na ramah snežnim bregovom nasproti. Eni na Vogel in v Kranjsko goro, drugi na bližnji Krvavec ali Stari vrh. Kako preživljajo počitnice trije mladi Kranjčani?

mo tečaj, ostali čas pa se lahko smuča vsak po svoje. Za tečaj, prevoz z avtobusom do žičnice in za deset prevozov z žičnico vsak dan, moramo odšteti 130 dinarjev. Za prehrano pa poskrbi vsak sam. Nekateri nosijo malice s seboj, a mislim, da se da v koči ob žičnici poceni najesti. Za malico in kosilo porabim od 20 do 30 dinarjev.

Tilka Laznik, osemnajstletna dijakinja kranjske gimnazije: — »Gimnazija Kranj je letos že drugič pripravila smučarski tečaj na Krvavcu. Traja teden dni. Prejšnja leta so bili tečaji na Pokljuki. Ker bi morala biti ves teden zdoma, me mama tja gor ni pustila. Na Krvavec pa se vsak dan vozimo. To se mi zdi bolj ugodno. Doma se lahko posušimo, se pošteno najemo, pa še ceneje je. Vsak dan vzamem na smučanje nekaj sendvičev, na Krvavcu pa gremo s prijatelji k Roziki na čaj. Hotel je za naše žepe predrag.«

Darko Torkar, dvaindvajsetletni študent filozofske fakultete v Ljubljani: »Ceprav sem že študent, sem se priključil gimnazijcem. Teden dni bom smučal na Krvavcu. Nekaj ur dnevno ima-

Janez Plisovec, sedemnajstletni učenec šolskega centra Iskra: »Šolski center Iskra letos ni pripravil smučarskih tečajev. Imeli smo le športni dan na snegu. Zato se mora vsak po svoje znajti. Nekateri so odšli za nekaj dni na Krvavec ali v Kranjsko goro. S prijatelji pa smo se odločili, da gremo na Vogel. Smučičar nam ugajajo in če bo še vse drugo v redu, bomo šli še večkrat ob sobotah in nedeljah.«

Pred začetkom nedeljskega srečanja v republiški članski hokejski ligi je predsednik hokejske zveze Slovenije Vidlič predal kapetanu Triglava Janiju Nadižarju pokal za osvojen slovenski naslov za sezono 1970/71. Na desni strani vidimo predsednika hokejskega kluba Triglav Ceda Stojanoviča, ki nam je dejal, da je pokroviteljstvo nad kranjskimi hokejisti prevzela tovarna Sava. (-dh) — Foto: F. Perdan

Pred nedavnim je TVD Kranj — sedaj športno društvo Sava — s pomočjo tovarne Sava postavil v Torkiji vlečnico, kar je lepa pridobitev za vse ljubitelje smučanja v Kranju. — Foto: F. Perdan

Večji promet v tržiških trgovinah

Poročilo o gospodarskih gibanjih v občini Tržič v prvih devetih mesecih lani med drugim pravi, da se je zaradi višjih cen povečala realizacija v tržiških trgovinah. V republiki se je realizacija povečala za 33 odstotkov, v tržiški občini pa za 25,5 odstotka. Če bi vzeli za osnovo stalne cene brez povišanj, bi ugotovili, da se je realni pro-

met v tržiških trgovinah povečal za 5 do 10 odstotkov. Povečane cene so vplivale tudi na promet v gostinskih lokalih. Promet v gostilnah in restavracijah družbenega sektorja se je povečal le za 18,8 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem lani. Če ne bi bilo podražitev, bi bil promet zanesljivo še večji. -jk

Posebna delegacija kranjskih kolektivov je 31. decembra lani na Brdu pri Kranju obiskala predsednika Tlta in njegovo ženo Jovanko in jima zaželela srečno novo leto. Ob tej priliki je naš fotoreporter napravil več posnetkov. Slike lahko dobite v uredništvu Glasa, Kranj, Trg revolucije 1

Referendum ni uspel

● V Lešah je bil v nedeljo krajevni referendum, na katerem so se volivci odločali o uvedbi samoprispevka za ureditev krajevnih cest. Referendum ni uspel. Od 192 vpisanih volivcev jih je glasovalo 152 ali 79,2 odstotka. Za uvedbo samoprispevka je bilo 87 volivcev, kar predstavlja 45,3 odstotka. -jk

